

מרן הגרי"ג אדלשטיין זצ"ל
בשיחה שניתנה כשלושה
שבועות לפני הסתלקותו,
על המצב הביטחוני

"מה הסיבה
ששונאים
את עם
ישראל?"

Dirshu
דרשו' ד' ועונו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

לקראת שבועת מלכתא

dirshu@dirshu.co.il | לקבלת הגליון למייל:

תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה'

גליון מס' 402

פנינים לפרשת לך לך

ומה הסיבה ששונאים את עם ישראל? כי הגויים רואים את המעלה של עם ישראל, שאנחנו חשובים יותר מהם ויש לנו אופי אחר שאין להם, רחמנים, ביישנים, וגומלי חסדים, ולגויים אין את האופי הזה, ולכן הם מקנאים בנו ושונאים אותנו על זה

מרן הגרי"ג אדלשטיין זללה"ה בשיחה שניתנה כשלושה שבועות לפני הסתלקותו, על המצב הביטחוני המסוכן, ועצות למעשה

"כל האומות הקדומות העצומות אבד זכרם, בטל סברם סר צלם. ואנו הדבקים בהשם כולנו חיים היום לא נפקד ממנו בכל תוקף אריכות גלותנו אפילו אות וניקוד אחד מתורה שבכתב, וכל דברי חכמים קיימים. לא שלט בהם יד הזמן ולא כולם. מה יענה בזה פילוסוף חריף. היד המקרה עשתה כל אלה?! חי נפשי כי בהתבונני בנפלאות אלה, גדלו אצלי יותר מכל ניסים ונפלאות שעשה השם

כל הקיום של עם ישראל בכל הדורות הוא בנס. וידוע מאמר חז"ל (אסתר רבה י, יא) שעם ישראל בין האומות כמו "שה אחת בין שבעים זאבים" וכמו שבעים זאבים ושה אחת שטבע הזאבים לטרוף את השה, כך הטבע של אומות העולם, שהם שונאי ישראל, ושה אחת שעומת שבעים זאבים - זה נס.

וכבר עמדו בספרים על ענין זה, שרואים את גודל השגחת הקב"ה בזה שעם ישראל קיים בכל הגלות, לאחר החורבן, כבר אלפי שנים, בלי מדינה, עם ישראל קיים וחי חיים טובים, אפילו בין הגויים, בין השונאים, עם ישראל חי חיים טובים, וזה ממש נס!

וכך כתב בחובות הלבבות (שער הבחינה סוף פ"ה) כי אם יבקש אדם בזמן הזה לראות ניסים דומים לניסי יציאת מצרים יביט בעין האמת עמדתו בין האומות מעת הגלות וסידור ענייניו, ויראה, כי ענייניו אפשר שיהיה קרוב מענייניהן במזונות ובטרפים, ואפשר שיהיה טוב מענייניהן בעתי המלחמות והתגרות ותראה הבינוניים והכפריים שבהן טורחים יותר כך הבינוניים שבנו וחדלים אשר בקרבנו", ע"כ.

ורבי יעקב עמדין כתב בהקדמה לסידורו 'בית יעקב': "מי שיעיין בייחוד ענייניו ומעמדו בעולם, אנחנו האומה הגולה, שה פזורה, אחר כל מה שעבר עלינו מהצרות והתמורות אלפים מהשנים ואיך אומה בעולם נרדפת כמונו. מה רבים היו צרינו מה עצמו נשאו ראש הקמים עלינו מנעורינו להשמידנו לעקרנו לשרשנו מפני השנאה שסיבתה הקנאה, רבת צרורונו, גם לא יכלו לנו לאבדנו ולכלותינו".

להוסיף זכויות! זה מה שאנו חייבים כעת, להוסיף זכויות. וכאמור זכות התורה היא זכות גדולה מאד.

ומה הסיבה ששונאים את עם ישראל?

ואמרו חז"ל (שבת פט, א) 'למה נקרא הר סיני בשם סיני שממנו ירדה שנאה לאומות', שנאת האומות לישראל באה מהר סיני וקבלת התורה היא סיבה שהגויים שונאים אותנו ולכן נקרא 'סיני' - מלשון שנאה, כי קבלת התורה גורמת שעם ישראל שנוא אצל הגויים.

ומה הסיבה ששונאים את עם ישראל? כי הגויים רואים את המעלה של עם ישראל, שאנחנו חשובים יותר מהם ויש לנו אופי אחר שאין להם, רחמנים, ביישנים, וגומלי חסדים, ולגויים אין את האופי הזה, ולכן הם מקנאים בנו למעלתנו, ושונאים אותנו על זה.

וכיצד נהיה האופי הזה של עם ישראל, איך ומתי נהיה עם ישראל עם כזה מובחר? בקבלת התורה! כמו שכתוב בקבלת התורה (שמות יט, ה) והייתם לי סגולה מכל העמים, ואז נהיינו עם סגולה, עם כל המעלות המיוחדות של עם ישראל ולכן בסיני ירדה שנאה לאומות, והם מקנאים בנו על האופי והמעלות שקיבלנו בקבלת התורה.

ויד עוד מאמר חז"ל (ספרי פרדת בהעלותך) הלכה היא בידוע שעשיו שונא ליעקב, הלכה? כך המציאות, שגויים שונאים את היהודים, ורק בנס אינם מוציאים את השנאה לפועל, אבל הם שונאים.

וכפי שראינו בשואה, שרצחו והרגו שש מליון יהודים, ועל מה ולמה עשו גן? מה עשו להם היהודים ומה חטאו? רק מפני שהם יהודים! כי כך המציאות, שבסיני ירדה שנאה לישראל.

וכשהייתה השואה כל העולם שתק, וידעו שהגרמנים הורגים את היהודים, ולכל אומות העולם לא היה אכפת מכך! ואפילו היה אחד שהתבטא ואמר: חבל שהיטלר (ימ"ש) לא גמר את המלאכה, שהרג רק שש מליון ולא יותר, והיו עוד התבטאויות כאלה, ואחד מאלו שהתעסקו בשואה אמר כי הוא 'קפון משמחה אל הקבר שלו' אחרי שהרג את היהודים, כזו שמחה! מהשנאה לעם ישראל. ורק אחרי השואה, כשכבר נגמרה השואה, באו האמריקאים והתנקמו והענישו את הגרמנים, רק אחרי השואה, אבל למנוע את השואה? הם לא רצו למנוע. כך המציאות שעשיו שונא ליעקב.

וגם כאן בארץ ישראל, אנו מוקפים שונאים מכל הצדדים, מצד אחד הים, ומכל הצדדים מסביב, פה, ופה, ופה, כל האומות שונאים אותנו! יש מהם ששונאים פחות, ויש ששונאים יותר, אבל שונאים אותנו, והיאך אנו קיימים? בנס ובהשגחה! ממש חיים בנס!

זכות התורה

והנה לנס, כדי שיימשך הנס צריכים זכויות, ומה הן הזכויות? ראשית לעסוק בתורה, כמו שאמרו חז"ל (סוטה כא, א) תורה מגנא ומצלא, עסק התורה הוא לא רק מצד חיוב תלמוד תורה, אלא הוא גם חיוב הצלה של כלל ישראל! ואלו שעוסקים בתורה מצילים גם את אלו שלא עוסקים. חוץ מהחיוב שכל אחד חייב לעסוק בתורה, יש בזה דבר נוסף שזה הצלת כלל ישראל והצלת הציבור.

ועכשיו הרי יש איזמים גדולים מצד הערבים, שהם מאיימים איזמים אימים, וצריכים רחמי שמים שלא יצליחו, ולכך צריכים זכויות,

בין אדם לחברו

וגם בין אדם לחברו, ואהבת לרעך כמוך, שלא יהיו חיכוכים, אלא לוותר! ויתור! ואהבת לרעך כמוך, כאילו שהוא בן וכאילו שהוא אח, וזו מצות עשה דאורייתא ואהבת לרעך כמוך, אהבת ישראל.

ואמרו חז"ל (ירושלמי נדרים ט, ד) ואהבת לרעך כמוך אמר רבי עקיבא זה כלל גדול בתורה, וכבר דיברנו על זה, מה הפירוש 'כלל גדול בתורה'? כמו שכתב רבי חיים ויטאל בספר שערי קדושה, שאם חסר לאדם משהו במידות טובות זה פוגם בכל המעשים הטובים שהוא עושה, מי שיש לו חסרון בשלימות המידות אזי כל המעשים הטובים שהוא עושה יש בהם פגם ואינם בשלמות. ובזה צריכים להתחזק, בשלימות המידות הטובות בין אדם לחברו.

וגם במידת האמת, בגמרא (סנהדרין צו, א) מובא המעשה בעיר קושטא, שכל אנשי העיר היו זהירים בדיבורם לדבר רק אמת, ובזכות זה כולם האריכו ימים, כי אם מדברים אמת יש אריכות ימים! ופעם אחת ארע שם שאשה אחת לא הייתה יכולה לומר את האמת, ושינתה בדיבורה משהו שלא כפי האמת, ומיד הגיע לשם מלאך המוות, וגירשוה מן המקום, ואז חזרה האריכות ימים לשם.

ובמסילת ישרים פרק י"א הביא את דברי הגמרא בזה, ועוד מדברי חז"ל במעלת מידת האמת, וכתב כי "אין צריך להאריך בדבר הזה שהכל מחייבו והדעת מכריחו".

תהלים

ויש עוד צורך להתפלל, תפילה, ולומר פרקי תהלים, וידוע שספר התהלים, אם אומרים פרקי תהלים בכל יום זה נותן זכויות עצומות, ויש אנשים גדולים, גדולי תורה ממש, שבכל יום אמרו תהלים, כמה פרקים בכל יום, וזו זכות עצומה מאד.

לימוד המוסר

ועל כולנה העסק בספרי המוסר, שתהיה לאדם קביעות יום יומית בספרי מוסר, אין זה משנה כמה זמן, ואפילו רק כמה דקות, וכבר דיברנו הרבה פעמים על זה, שלימוד המוסר משפיע על האדם שנהיה אדם אחר, ומרגיש טוב בזה, ויש אווירה נעימה גם במשפחה. כך המציאות, וכן ידוע לי ממעשים שהיו.

וכבר אמרו (יומא לח, ב) הבא ליטהר מסייעין אותו, ומי שלומד מוסר הוא בא ליטהר, כי הוא רוצה שלמות, ולכן יש בזה סיעתא דשמיא להרגשה טובה ונעימה והצלחה בכל ענייני השלמות.

העצה למעשה היא לימוד המוסר, שזה נותן הרגשה מאד נעימה לאדם עצמו, וגם למשפחה זה עושה אווירה נעימה, וזוהי העצה היחידה, שאנו צריכים וכדאי לנו, לעשות קביעות יומית ללמוד מוסר קצת, בכל יום כמה דקות, ובעזרת השם זו זכות לכל אחד לעצמו, וגם זכות לכלל ישראל שצריכים זכויות.

(מתוך דרכי החיזוק בראשית תשפ"ד)

נכנס אליו יהודי בבקשה שיעביר סכום מעות מחשבון הבנק שלו ב'בנק הדואר' כאן בארה"ק לחשבון בנק של חותנו במקסיקו כי הוא נצרך שם בדחיפות ל'מזומנים' רבים, באותו רגע ה'מחשב' לא פעל ואי אפשר היה להעביר את המעות, הלה רגז על כך מאד, כי העברת הכספים הייתה דחופה לו במאד מאד

הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א על אמונה תמימה והשגחה פרטית

ב) כל אותו הלילה היתה שרה שטוחה על פניה ואומרת רבוננו של עולם אברהם יצא בהבטחה ואני יצאתי באמונה, ואברהם מבחון (שאינו בכלל הצרה) ואני בתוך הסירה (יושבת כלואה בבית פרעה הרשע), אמר לה הקב"ה כל מה שאני עושה בשבילך אני עושה, והכל אומרים 'על דבר שר', ע"ש. ולכאורה טענותיה של שרה תמוהים הם, כי אדרבה, אכן, אברהם אבינו הובטח בהבטחה מפי הקב"ה לפיכך הוכרח הקב"ה לקיים ולשמור הבטחתו, שהרי 'לא איש א-ל ויחזב' (במדבר כג יט) מה שאין כן שרה שלא הבטיח לה כלום כמובן.

ומבאר הדבר", ומכאן יש להוכיח, שכח אמונה הוא גדול יותר מן ההבטחה... ואם הקב"ה מטיב למי שמבטיח אותו מכל שכן למי שמאמין בו, וזו היתה טענת שרה 'אברהם יצא בהבטחה ואני יצאתי באמונה' - שהוא גדול מן הבטחה, ולבסוף - 'אברהם מבחון ואני בתוך הסירה' (כיצד יתכן כדבר הזה), השיב לבה הקב"ה, כן הוא האמת, וכל מה שאני עושה בשבילך אני עושה, היינו בשביל האמונה שבך, שהיא גדולה מן הבטחה שהבטחתי לאברהם, כנ"ל והכל אומרים על דבר שר' - היינו על דבר האמונה כאמור, ודי למבין. והתבונן בדבר, כי נורא הוא, הגע בעצמך אילו היה לך הקרוא 'הבטחה' מפורשת מפי אליהו הנביא, או מפי הרבי בכבודו ובעצמו - ק"ו מפי השכינה כמו שהובטח אברהם אבינו, וכי לא היית מובטח ושלו בלבך, וכאן מצינו

בפרשתן (טו), 'והאמין בה' ויחשבה לו צדקה', רבות דרשו רבותינו, שהאמונה בה' יש לה להיות אמונה פשוטה, מבלי התחכמויות וחשבונות, אלא להאמין בפשטות ובברור ה' הוא הבורא הוא המנהיג והוא לבדו עשה ועושה ויעשה לכל המעשים - לטובה ולברכה. כך ביאר הרה"ק ה'בני יששכר' ז"ע (אגרא דכלה' חוקת ד"ה עמוד נא, וכן הוא ב'היכל הברכה' להרה"ק מקאמארנא) את הפסוק 'והאמין בה' - בלא יו"ד - והאמן, לרמז על ענין זה, כי האות 'יו"ד' מרמזת על בחינת ה'חכמה' (כמבואר בזה"ק במקומות רבים), ונחסרה היו"ד מן האמונה כי בענייני אמונה על האדם לבטל את כל 'חכמתו' ולהאמין בפשטות - בלא חקירות ודרישות רק תמים עם ה' אלוקיו.

והנה, רבים מאחינו בני ישראל הנתונים איש איש בנגעו ומכאובו יברכו את עצמם, מי יתן והייתי זוכה עתה לגילוי שכינה - שהקב"ה יתגלה אלי ויבטיחני בהבטחה ברורה כי בקרוב ממש אצא מאפילה לאורה, כל חד וחד, זה ירצה לקבל הבטחה שפרנסתו תתברך, זה ימתין להיות מובטח ב'נחת דקדושה' מיו"ח ופעמים שהוא כבר זועק נואשות להבטחת 'ושבו בנים לגבולם'... יש הממתין להבטחת הזיווג - שהבן או הבת ימצאו בקרוב ממש את זיווגם, או שקרוב פלוני יתרפא ברפואה שלימה ברפואת הגוף והנפש, האחד יאמר הלוואי שאהיה מובטח לחבוק בקרוב בן, והשני מצפה להבטחת ישועה במציאת דירה או במציאת ה'ממון' עבור הדירה... וכהנה רבות - יכלה הדיו וגוילי הננייר והם לא יכלו... ומכיון שעדיין לא נגלה עליהם הקב"ה הרי הם שבורים ורצוצים, דוויים סחופים ומעורבבים, אכן יסוד נפלא נתגלה בפרשתן - כי כוחה של אמונה בה' להחיש על האדם את הישועה הנספת יותר מכוחה של הבטחת ה' ברורה, על כן יעזוב איש את בכיו ויאשו, יתחזק באמונתו בה', ועי"ז תהא ישועתו קרובה לבוא.

אמר לה הקב"ה כל מה שאני עושה בשבילך אני עושה

והוכיח כן הרה"ק ה'דברי ישראל' ז"ע (בפרשתן ד"ה וינגע) דכתיב (יב יז) 'וינגע ה' את פרעה על דבר שר'. ואיתא במדרש (בר"ר מא

כי כוחה של אמונה גדול מזה, ופי כמה תשקט רוחו ותשלוו נפשו של המאמין ובוטח בה'.

סיפר לי הרב שכטר - מנהל סניף, ה'דואר' באלעד, כי באמצע חודש אלול תשע"ז נכנס אליו יהודי בבקשה שיעביר סכום מעות מחשבון הבנק שלו ב'בנק הדואר' כאן בארה"ק לחשבון בנק של חותנו במקסיקו כי הוא נצרך שם בדחיפות ל'מזומנים' רבים, באותו רגע נשברו המכונות, ה'מחשב' (קאמפיוטער) לא פעל ואי אפשר היה להעביר את המעות, הלה רגז על כך מאד, כי העברת הכספים הייתה דחופה לו במאד מאד, אבל מה יעשה המנהל כשהמכונה שבורה, הרגיע את רוחו והבטיח לו שלמחרת היום יעשה לו את אותה פעולה ללא צורך בהמתנה על התור.

ויהי ממחרת נכנס האיש בלב שמח

ויהי ממחרת נכנס האיש בלב שמח בגיל ורנן, כי באותו יום פרצו סופות נוראות במקומות רבים בארה"ב, גם במקסיקו הסמוכה לגבול הצפוני לא פסחה ה'סופה' ושם רעדה הארץ נוראות, ובעיקר, במחזור שבו נמצא הבנק שחותנו היה אמור לקבל שם מעותיו שהועברו בעדו באותם שעות, והוא ניצל רק ע"י שמע שלא עברו המעות ואין לו מה לחפש בבנק... הרי לך כי כל עכבה לטובה, מדוע הנך זועף וכועס על ה... ועל עצמך כשאירע לך איזה עיכוב והפרעה. אלא שלא כל מוחא סביל דא, שאין ביד בני עולם להשיג ולהבין אפס קצהו מהנעשה בעולם, אם מקוצר שכלו של בשר ודם להבין בעומק הנהגת הבורא, אם מ'קוצר ראייתם' - שאינם נמצאים בזה העולם אלא כ'אורחים' למאה ועשרים שנה מתוך ששת אלפי השנים ולא יותר, היאך יבינו את כל הנעשה כשאין לפנייהם 'תמונה ברורה' מ'עבר הווה ועתיד' (וכי יודע האדם מה היה 'עברו' של כל איש וכל חפץ, ולשם מה נשלחו הנה. גם מי יודע מה היא בעתיד ואיזה טובה וברכה מכינים עבורו מן השמים, וכיו"ב הרבה, מחשבונות שמים שאין לנו כל הבנה וידיעה בהם), אין לו אלא להלך בתום ובתמימות לקיים רצון הבורא ולהאמין בו בכל לב והשי"ת ישיפע עליו רוב טובה.

ידוע משלו של הגה"ק ה'חפץ חיים' זי"ע ל'אורח' שנקלע לכפר פלוני לשבות שבתו, והנה ביום השבת קודש רואה האורח כי הגבאים בביהכ"ס דשם נוהגים במנהגים שונים ומשונים... לפתיחת הארון נתכבד יהודי מתושבי ה'מזרח', לאחמ"כ עמדו וקראו לעליה הראשונה נער צעיר מתושבי צד מערב, משם המשיכו לקרן צפונית מזרחית שם נקרא שוב נער צעיר לעליה הב', ול'שלישי' נקרא זקן מופלג מצד דרום, 'רביעי' מצפון, ו'חמישי' מהכסא השביעי שבאמצע ביהכ"ס... והיה נראה בעליל כי הללו מבולבלים בדעתם, עד שאין קוראים לעליות לפי איזה 'סדר' בר הבנה כלל וכלל, לא לפי 'אלפא ביתא' לא לפי סדר ישיבת ביהכ"ס וגם לא לפי 'זקן זקן קודם'... בגמר קריאת התורה לא אזר יותר כח ופרץ בפני הגבאי בטענה יואיל נא בטובו לתת מקומו לאנשים המבינים ב'עסקי גבאות' ולא ינהיג מע"כ את ביהכ"ס לפי שגעונותיו ובלבוליו... שחק הגבאי, ואמר, הנה אורח אתה אשר בין לילה באת הנה ובן לילה פונה

אתה לדרכך, וכי כך ברצונך להבין את הנעשה, כי הנה פלוני היושב ראשונה במזרח קיבל לפני כשבוע עליה לרגל י"א"צ (יום השנה) שהיה לו, זה השני בסמוך לו נתכבד ב'שישי' לפני כג' שבועות כאשר נערכה שמחת הנישואין לנכדו החשוב, השלישי היושב לידו יעלה ויבוא למפטיר בעוד כחודש ומחצה לרגל י"א"צ של אבי אמו... על כן לא נתכבדו כל אלו ב'עליה' היום, ומה ש'נער צעיר' נתכבד ראשונה, כי עליה זו של 'כהן' היא ובשבוע זה נסעו מכאן כל משפחת 'כהן' ולא נשאר לנו אלא כהן זה לבדו... 'סדר יש כאן שבמשך מחצית השנה יעלה כל אחד מבני העיר לעליה לתורה, ומה לך כי נזעקת - אין בידך להבין את הנעשה בתור אורח לרגע... כיו"ב אמר החפץ חיים, אנו באים לזה העולם כ'אורחים' על 'מאה עשרים' שנה - לא ידענו מה היה בזה העולם לפני ירידתנו ולא נדע מה יקרה מחר בזה העולם, היאך נרצה להבין את הנעשה כשאין בידינו 'תמונה ברורה' כלל וכלל... וכי ידענו מי היה כאן לפני מאתיים שנה ויותר שעתה עליו להשלים כדי תיקונו ענין פלוני (ב'גלגול')... וכי ראינו מה היה לפני שלושת אלפי שנה במקום פלוני... ע"כ כל איש על מקומו ינוח בשלווה והשקט ויקבל גזירת שמים באהבה ושמחה... ויבין כי הוא נתון 'בידיים טובות' - הקב"ה הדואג לו ולמחסורו יותר ממה שיש בידי אדם לדאוג לעצמו, אין לנו אלא לשמוח וסמוך עליו ב'עינייים' עצומות'.

עוד כיו"ב המשיל ה'חפץ חיים' למי שנכנס לביהכ"ס בעת שאמרו הקהל בפסוקי דזמרה, והנה הוא שומע אותם לאמר 'שומר ה' את כל אוהביו ואת כל הרשעים', ותמה עד מאד על מה זכו אותם רשעים לשמירה מעליא. לאידך, רעהו נכנס באמצע התפילה ושמע אותם אומרים 'את כל אוהביו ואת כל הרשעים ישמיד', ונרעש כולו מפני מה נגזרה כליה על ראשם של הצדיקים ח"ו, והרי 'חלילה לך להמית צדיק עם רשע' (בראשית י"ח כ"ה). עד שבא פיקח אחד ואמר, הקב"ה דיין אמת הוא וכל 'קושיותיכם ותמיהותיכם' אינם אלא מאחר שאינכם קוראים את הפסוק כדבעי מרישיה ועד סיפיה - 'שומר ה' את כל אוהביו, ואת כל הרשעים ישמיד', שכן הוא בדין, את הצדיק יאהב ה', ואת הרשע יעניש. אך כאשר מביטים הנכם רק בחלקו של הכתוב, סבוכים אתם בכל מיני קושיות ותמיהות. אי אפשר לאדם 'לדון' בכבשונו של עולם רק אם ידע את כל המאורעות בעבר הווה ועתיד, ולא רק על הנראה לעינייים בשעה אחת בלבד, אז יכיר שאין שום קושיא על הנהגתו של הקב"ה על מה עשה ה' ככה, כי הצור תמים פעלו, קל אמונה ואין עוול צדיק וישר הוא.

מעשה נורא שמעתי ממגיד מישרים

מעשה נורא שמעתי ממגיד מישרים פמ"מ ששמע מבעלי המעשה, ארבע אחים וגיסיים נועדו לצאת יחדיו לנופש בקיץ תשע"ח, בעיירה הסמוכה לצפת, כל משפחה ב'צימער' נפרד באותה חצר (כידוע מנהג רבים לערוך בימי הקיץ 'הכנה דרבה' לקראת ימי אלול ותשרי הקדושים והם 'מקבלים על עצמם' עול גלות' כמנהג קמאי לערוך גלות לתיקון נפשם - ומנהג צדיקים

שלא היו לנים שני לילות באותה עיר... גם מרבים הם לטבול ב'מים' ובנהרות, במים שאובין ושאינן שאובין כטהרה לקראת ימים קדושים (כאלו...) וקבעו עם בעלי המקום שבכל ימי שהותם שם לא ישכירו את שאר החדרים לאנשים שאינם ממשפחתם - אף אם מחמת זה ישארו ריקנים. ויהי ביום הראשון, באו ארבע המשפחות הניחו חפציהם בדירותיהם שבקומה העליונה, לאחמ"כ ירדו הגברים לרחוץ עצמם בבריכת מים שבחצר התחתונה (באותה חצר בריכה גדולה עמוקה ורחבה, ועוד ברכה קטנה לתינוקות, ומחיצת עץ קלה מפסקת ביניהם), לקראת ערב עלו הכל לחדריהם, כשה'פלאן' (תכנית) הוא לצאת לתפילת ערבית ולאחמ"כ לטייל בהרי צפת.

האברכים עמדו לעומתם בושים ונכלמים

לפתע נשמעו קולות וברקים, מהומה וזעקות מתוככי החצר, ירד האברך (המספר הנ"ל לחצר, וראה שהגיעו חמישה אברכים יראים ושלימים 'לנפוש' בדירה אחת ויחידה שבקומת החצר, ועתה הם מתעתדים לרחוץ במימי הברכה ובני משפחתו זועקים חמס על בעה"ב שימהר לשלח את האורחים הללו לביתם שב'בני ברק' שהרי כך קבענו - אין איש זר נופש כאן, האברכים עמדו לעומתם בושים ונכלמים - כי נקלעו לעין הסערה שלא באשמתם, כי מנין להם לדעת שבעלי הצימער לא עמדו בהסכם עם ארבעת המשפחות... מה עשה האברך, ניגש וביירר אצל האורחים עד מתי הם נשארים ב'נופש' הלז, וענו עד למחר בשעה 10 בבוקר, מיד השקיט האברך את בני המשפחה, כי בשל מה הסער הגדול הזה, הרי אנחנו כבר שהינו באותה בריכה ומעתה נצא לטייל בהרים, ואברכים הללו הרי עוזבים את המקום מחר בבוקר, ומה יקראה אם נעביר על מידותינו ונשתוק להם ולבעלי הבית...

וכאן באנו לעיקר המעשה, בחזרם מתפילת ערבית ראו מרחוק כי שוב יש 'טוהט זיך' (בלגן) בחצר גינת הביתן, ומה עתה... בבואם לחצר הבינו הכל כי אחד האברכים - האורחים דלמטה בבואו להיכנס לרחוץ בבריכה שמע רעש (רשרושים) ממקום הבריכה הקטנה, ותמה האיש, הרי כל בני המשפחה למעלה בחדריהם, ומאין הרעש בא, אלו 'נשמות' רוחצות בנהר... נכנס ומצא תינוק כבן שנתיים שוכב שרוע בקרקעית הבריכה כשהמים מכסים אותו, האברך שמשמש כ'איש הצלה' קפץ במהירות למים הוציא את התינוק וביצע בו 'החיאה' וממש הצילו ממות לחיים. וכה נענה אל מי שאך לפני כשעה גער בבעה"ב ותבע שישלחו את ה'אורחים לביתם שבבני ברק - רציתם שנחזור לבני ברק, אם אנו היינו חוזרים לבני ברק, גם אתם הייתם חוזרים... עתה, שהשארתם אותנו כאן, גם אתם תוכלו להישאר כאן. ראה נא, כמה טובה וברכה, חיים וחסד מביא ה'גומל טובה' על עצמו יותר מעל מי שהיטיב עמו.

עוד סיפר לי מגיד המישרים - בענין אחר, ששמע ממכירי בעל המעשה, איש יהודי צדיק ותמים שהמכונה 'בעל תשובה' קנה בשנה האחרונה דירה באחד המגדלים החדשים שבעיר תל אביב,

בהגיע 'צום גדליה' בשנת תשע"ט, החל לתור ולחפש אחר מקום מתאים לבניית 'סוכה' (כי אין באותם המגדלים מרפסות ראויות לכך), בעודו מחפש שאל את אחד משכניו על כך, אמר לו השכן, לא ולא, כאן זה לא 'בני ברק', ולא תוכל לבנות סוכה בכל מקום אשר תאווה נפשך בחצר הבית, בחניה וכיו"ב, עצה אחת היא לך, לבנות סוכתך בגג הבנין, שם לא יראה הדבר חוצה ואיש לא ימנע בעדך, זולתי אחד השכנים הדר כאן עמנו והוא ידוע כ'שונא דת' מומר להכניס ובוודאי לא יתן לך לבנות הסוכה,

כאן בבנין לא תיבנה סוכה

וימהר האיש הגגה לבדוק את הנעשה שם... לא ארכו הרגעים ואותו שכן רשע בעקבותיו, נפתח ביניהם 'דין ודברים' קשה וזה הרשע שועל, אה, מה מעשיך כאן... וזה עונה, לבנות סוכה עלה ברצוני כציווי בוראנו, נענה הרשע, כאן בבנין לא תיבנה סוכה, וזה משיבו כן תהיה, וכו' וכו', עד שאמר אותו רשע, כאן לא תהיה, רק, אם האלוקים ישלח לך סוכה מן השמים אזי תיבנה כאן סוכה... מיודעינו לא חשב לוותר וכי עבור יצור נחות זה יפסיד את המצוה חביבה, והחליט לבנות על אפו ועל חמתו, שהרי זה הרשע 'שומר חוק' הוא, ולא ישבור בקופו את הסוכה שאבנה, רק, יקרא לאנשי המשטרה והם יבקשו 'צו בית המשפט' להרוס, ובוודאי אדהכי והכי יעבור חג הסוכות או עכ"פ חלקו, וכל יום שתהיה לי סוכה 'כולו רווח', מה עשה, ירד לרחובה של עיר, שם הולך ונבנה עוד 'מגדל' (כמו שהוא דר בו), מצא שם עצים ב'מכולה' המיועדת לפינוי אשפה, פגש ב'ערבי' העובד בבניית אותו הבנין, נתן לו מספר הטלפון שלו, וקבע עמו שבשעה 5 - עת גמרו את העבודה, יקרא לו ויחדיו יעלו את העצים לגג ביתו, ה'קבלן' שראה יהודי מדבר עם ה'ערבי' שלו חשש שמא הזיקו הערבי ומיד ניגש לברר מה הדין ודברים שביניהם, סיפר לו ה'בעל תשובה' את כל אשר היה ביניהם, אמר לו ה'קבלן' שבלבו פועם רגש לדבר שבקדושה, מה, וכי לקיום מצות סוכה תיקח עצים מאשפות, מהזבל... לא ולא, שמע נא, זה עתה גמרת לי צוק רצפת בטון (צעמענט) באחד הקומות שבבנין הנבנה, את הבטון שפכתי על עצים גדולים חדשים ונאים, עתה, עלה לגג ביתך, וכשתראה לי סימן בידך, אצווה על הפועל היושב במנוף הגדול המיועד לבניית בניינים גבוהים וגדולים שיולך לגגך את העצים הללו ומהם תבנה סוכה נאה. עשה האיש כמצוותו, אלא שבדרכו לגג נקש על דלתי בית הרשע הנ"ל, אמר לו, ברצונך לראות דבר מעניין ביותר, ברי לי שמימך לא ראית כזאת, בוא עמי, ויבוא עמי, ולתדהמתו הוא רואה שהבעל תשובה מראה איזה סימן בידו, וה'מנוף' הגדול מסתובב לעומת בניינים, מוליך ומביא על גביו קורות ועצים נאים ומשובכים, ואז 'מלאך... בע"כ יענה אמן', אמר לו, אכן שמע אלוקים לקולך, והשליך לך מן השמים סוכה לתפארת, אכן, השנה תהיה סוכה בבניין זה, ללמדך כוחה של השתוקקות, ומה אדיר 'רצון טוב' אשר מן השמים יענהו בכל אפשר יחפוץ וירצה.

(מתוך 'באר הפרשה' לך תשע"ט)

רבי נתן צבי שמע את האזעקה דאגתו היתה נתונה לבני הישיבה. הוא בא לישיבה, הסתובב בכל החדרים האטומים לוודא שכולם בסדר. החדרים היו אטומים, לכן דפק בכל חדר, בכל מקום שאלו בחרדה, מי זה? כי חששו שמישהו לא הספיק להיכנס ואסור היה לפתוח את נייר דבק הסלוטייפ והסמרטוטים

הצצה זעירה לאורחות חיי הגאון הגדול רבי נתן צבי פינקל זצוק"ל

לקרוא היטב.

לבש את הקיטל וברכו בכוונה והתרגשות, כאב המברך את בנו

אחד מתלמידי הישיבה, מבני חו"ל, נכנס לרבינו בערב יום הכיפורים, ובקשה בפיו, רחוק הוא מהוריו אלפי קילומטרים, והוא מעוניין לקבל מרבינו ברכה חמה, תחליף לברכת הבנים שנותן האב בערב היום הקדוש יום הכיפורים. רבינו לא פטרו בברכה חמה בלבד, הוא לבש את הקיטל וברכו בכוונה והתרגשות, כאב המברך את בנו. בימי מלחמת המפרץ, כאשר היה מתח גדול בארץ, כאשר ימים ארוכים קודם לכן איים הצורר מבגדד שוב ושוב, שישלח טילים עם ראשי נפץ כימיים וביולוגיים לארץ ישראל. כאשר החלה אזעקה החלה היסטריה, וכל אחד הזדרז לעשות את ההשתדלות שאמרו לעשות, להיכנס לחדר אטום וללבוש מסכות אב"כ ועוד. רבי נתן צבי שמע את האזעקה דאגתו היתה נתונה לבני הישיבה. היות ובאותם ימים לא היה גר קרוב לישיבה, התקשר מיד לגיסו הגאון רבי נחמן ליזאוויץ שליט"א שגר בסמיכות אליו וביקש לקחת לישיבה. רבי נחמן הגיע ולקח אותו לישיבה. הוא בא לישיבה, הסתובב בכל החדרים האטומים לוודא שכולם

ונברכו בך כל משפחת האדמה (יבג)

אהבתו הרבה - של מרן ראש הישיבה הגאון רבי נתן צבי פינקל זצ"ל, לתלמידיו עד בכדי מסירות נפש ממש, ידוע לרבים, בכל עולם התורה בכלל ולרבות תלמידיו בפרט. במאמר שלפניכם ליקטנו זעיר פה זעיר שם עובדות וסיפורים על אהבת רבינו לתלמידיו. נפתח במה שמסופר, פעם הגיע הגאון הגדול רבי חיים קרייזווירטה זצוק"ל לבקר את מרן רה"י רבי נתן צבי זצוק"ל במעונו. כשיצא שאלוהו מלוויו מה ראה להטריח עצמו לבקרו, הלא הגרנ"צ צעיר ממנו בעשרות שנים. השיב רבי חיים שהשיבה שבא, היות והוא הינו מרביץ תורה לאלפי תלמידים שיש לו במוסדותיו שלשת אלפים תלמידים (מספר התלמידים בישיבה באותם ימים) והוא מכיר את כל התלמידים, זוכר אותם וחושב איך לגדלם. אם כן למרביץ תורה כזה, ראוי שהוא יטריח עצמו. כשסיפרו את דברי רבי חיים לרבי נתן צבי הגיב בענוותנותו: "אינני יודע אם אני זוכר את כולם, אך נכון הדבר שאני אוהב כל אחד ואחד מהם".

גם אם אינך צריך משהו תכנס

מרן ראש הישיבה הגרנ"צ פינקל זצ"ל, חש באמת ובתמים שכל אחד מבני הישיבה הוא כבנו, וכך התנהג אתו. כשהיה מקבל בחור לישיבה היה רגיל לומר לו, כשהוא מחייך את חיוכו המפורסם: "אם תצטרך משהו תכנס, וגם אם אינך צריך משהו תכנס". לא היה זה פתגם בלבד, מפעם לפעם היה מגיע לאחדים מבני הישיבה, ושואלם מדוע אינם נכנסים לשוחח איתו. כשטענו שאין להם שאלות ובלימוד הם משוחחים עם רמ"ם אחרים, טען להם רבינו: "אין לכם ב"ה בעיות או שאלות, נחא. אולם מדוע אינכם נכנסים סתם כדי שאשמע משלומכם וכל הסובב איתכם לטובה". בחור צעיר, מבני חו"ל, שזה עתה נכנס לישיבה, שמע שיש לו לרבינו קביעות לימוד בחברותא עם בחורים רבים, ביקש גם הוא מרבינו לקבוע לו זמן ללימוד איתו, רבינו כדרכו הסכים. הוא קבע לו זמן לימוד שבועי בחומש עם רש"י בעיון. אגב לימודם, הבחין רבינו שלמרות שהיה בחור מצוין, בהיותו בן חו"ל הוא מתקשה לקרוא היטב רש"י. ישב איתו רבינו ולימדו בסבלנות איך לקרוא, עד שידע

תלמיד בשידוכים על כל התלבטויותיו והתחבטויותיו וברגישות ועדינות כיוון והראה את הדרך מה הדברים החשובים באמת ואין לבדוק אותם.

לא אחת, כשהחליט שכדי לברר כראוי, כדאי היה שייפגש עם פלוני שמכיר היטב את אחד הצדדים פנים אל פנים, עשה זאת. למרות שלפעמים היו אלו נסיעות רחוקות ומייגעות. למעלה מזאת, פעם היה משוכנע שהכל בסדר, אולם ברגישותו הבין שהבחור יהיה רגוע יותר, אם ייסע בעצמו לברר והחליט שלמרות שיעוריו הרבים והיותו טרוד בעול הרבים שמחייבת מי שעומד בראש מרכז התורה הגדול בעולם, מחלתו וייסוריו, לקום ולנסוע ולברר, עד שהבחור ייגש לבניין ביתו ברוגע ובשמחה.

כשהתעוררו שאלות וספיקות שהיה צורך לשמוע הכרעה של דעת תורה שלח את הבחור לשאול, ולא אחת היה קם ונוסע בעצמו עם הבחור לבני ברק אל מרנן הגראמ"מ שך והגרא"ל שטיינמן לצוק"ל, לשמוע את דעת תורתם הצרופה כיצד לנהוג.

בחורים שהיו תקופה ארוכה בשידוכים מפליאים את העובדה שהיה זוכר פרטים ופרטי פרטים ממצבם, מצרכיהם, ומהשידוכים שהוצעו וכד'. פעם התעניין אצל בחור מבוגר על שידוכיו, אמר לו הבחור שאין לו לאחרונה הצעות ואין לו כסף להבטיח לשדכן, אמר לו שיפנה לשדכן ואת דמי השדכנות הוא לוקח עליו. כמה וכמה פעמים כשהיו שידוכים שעמדו לרדת מהפרק משום בעיות כספיות, כאשר ראה שאינו מצליח לפשר ביניהם שישתדרו ביניהם שילם את ההפרש מכיסו הפרטי.

בענין זה מסופר, שני אברכים מחשובי הישיבה נדברו ביניהם לעשות שידוך ביניהם. השידוך החל לקרום עור וגידים עד ששני הצדדים היו מוכנים לשבור צלחת. אז התברר לפתע שמסיבות שונות אחד מהצדדים אינו יכול בשום אופן להתחייב כספית. מטבע הדברים השידוך נתקע ולא יכל לצאת אל הפועל. רבי נתן צבי שהיה בסוד העניינים התעניין מה קורה עם השידוך. שמע על המצב, הוא ביקש לקרוא לשתי האברכים והודיע להם שהשידוך ייסגר הערב על שולחנו. לפליאת האברכים אמר: "בשידוך שכזה אני הצד השני" ושילם על חשבונו את הכסף שהיה חסר להשלמת השידוך.

מספר תלמידו הרב א. ד. שבתקופה בין ארוסיו לנישואיו התעניין אצלו היכן בדעתו לגור, כששמע שהעניין עדיין לא מסודר, קבע אתו לצאת אתו בין הסדרים בשעה שתיים בצהריים לחפש דירה מתאימה. בשעה היעודה הלך אתו ועם כלתו לבדוק האם יש מספיק שמש בדירה, איך השכנים וכד' ממש כאב שדואג לבניו. את דירות ילדיו שלו, לא היה הולך לראות בעצמו, אולם כשהרגיש שאין לו מי שיעזור לו למצוא דירה ראויה הצטרף אליו, להיות לו לאב ואם.

וכי לבן שלנו לא היינו נשארם לאירוסין

גם בהיותו בארה"ב כשהיו שמחות של תלמידים השתדל ללכת, גם אם הדבר היה כרוך במאמץ של נסיעה ממושכת וכדו', זאת למרות שהגיע במסירות נפש, על מנת לעזור בכלכלת הישיבה בכל זאת כפי שאב לא יוותר על השתתפות בשמחת בנו גם אם הדבר קשה,

המשך בעמוד 9

בסדר. החדרים היו אטומים, לכן דפק בכל חדר, בכל מקום שאלו בחדרה, מי זה? כי חששו שמישהו לא הספיק להיכנס ולפי מה שאמרו, אסור היה לפתוח את נייר דבק הסלוטייפ והסמרטוטים, אמר להם: "אמרו תהילים, אמרו תהילים". אין לתאר איזו אווירת רוגע השרתה עובדת הגעתו להיות בבניין הישיבה עם התלמידים, רבים מהם היו בני חוץ לארץ, שמצאו עצמם במצב מתח וחרדה הרחק מהוריהם וכל משפחתם. וכאן יִשְׁנֶנּוּ ראש ישיבה שבמקום לדאוג להימצא עם יקיריו ובני משפחתו, הם בניו יקיריו.

פעם התרחשה רעידת אדמה שהורגשה היטב בבניין הישיבה, הציבור שהיה בביהמ"ד המרכזי החל לרוץ החוצה בבהלה גדולה, וחשש להיכנס פנימה חזרה, שמא ייפול הבניין ח"ו, רבי נתן צבי הגיע מביתו, הוא לא אמר דבר, נכנס לבית המדרש נטל גמרא והחל ללמוד לבדו כדי להרגיע את הציבור ולתת את ההרגשה שהוא עם הציבור.

כשהחלו להגיע השמועות על נפילת מגדלי התאומים קיבל זאת הציבור בתדהמה רבת, וכל אחד ניתח את המאורע המרעיש מנקודת מבטו. היו שתהו איך זה ישפיע על כלכלת אמריקה ואיך תגיב, ומה יהיה עם התרומות לישיבות רבות שמבוססות על תרומות מארה"ב. מיד כששמע רבי נתן צבי החל דואג, מה יהיה, הרי ישנם כמה הורים לתלמידים שעובדים ונמצאים שם וברגע אחד עלולים להיות יתומים רבים בישיבה. רק זה היה הנושא שהעסיק אותו באותם שעות. יש לקחת בחשבון שהייתה זו תקופת הזוהר של התרומות לישיבה מיהודי ארה"ב, והיו נדיבים גדולים שמשרדיהם היו באותם מגדלים, והיה חשש סביר כל התרומות ירדו בעקבות מאורע זה, אולם כשעמד על סדר היום חשש של מצב חירום אצל בניו אהוביו בני הישיבה, לא העסיק אותו כלום מלבד זה.

כמה פעמים כשישב בשמחות ונפגש עם הורים רבים של תלמידי הישיבה וכן כשהיה נוסע לחוץ לארץ בארצות שונות ופגש הורים לתלמידים מהישיבה, היו כולם מתפעלים, איך מונחים כל התלמידים על לוח לבו, שהיה מספר לכל הורה על בנו, לאחד סיפר שבנו החליף עתה חברותא, לשני סיפר שבנו אמר חבורה מופלאה בעניין פלוני, כך זכר פרטים מדויקים אודות מאות ואלפי בני הישיבה.

"שכל בחור יהיה אצלך כבן יחיד"

שח הגה"צ רבי ראובן הכסטר משגיח ישיבת מיר ברכפלד, שכאשר שוחח אתו רבי נתן צבי לפני שנתמנה לתפקידו, שאלו: מה הציפיות של הישיבה ממנו כמשגיח? ענה לו ראש הישיבה: "שכל בחור יהיה אצלך כבן יחיד". המשיך ושאל: "עבור כמה בחורים נבנית הישיבה, ענה לו: כמה שיותר!"

היה כָּאֵב כשהבחורים הגיעו לסוגיית פרק האיש מקדש

אחת ההזדמנויות שראו בחוש את מסירותו לתלמידים הייתה כשראו את אבהותו בסיוע להקמת ביתם. אזנו הייתה כרויה לשמוע

מעשה היה באחת הפעמים בהן נסע רבינו לחו"ל, ומלאכת אסיפת הכספים עלתה במאמצים רבים, כשרבינו עומד לחזור לארץ ישראל עם סכום פעוט למדי. אחד מהתלמידים שהבחין בכך ניגש עם צ'ק חתום, ואמר לרבינו כי מוכן ומזומן הוא לרשום כל סכום שידרש ממנו.. התריע בו רבינו, כי "צריך שיהיה כיסוי לצ'ק", התחכם הלה והשיב כי סמוך ובטוח הוא שרבינו בכוח תורתו ידאג שיהיה לכך כיסוי

זהירותו הגדולה בממון של בעל 'שבט הלוי' מרן הגר"ש הלוי ואזנר זצ"ל

ואם אָקח מִפֶּל אֲשֶׁר לָךְ (י"ד כ"ג)

מון המעטים שבין ענפי חסידותם עלתה גם מידה זו של שנאת בצע, היה רבינו, אשר הנהגותיו המופלאות וזהירותו המיוחדת בעניינים שבממון קבעו לעצמן פרק של תהילה, וכפי שבאו לידי ביטוי פעמים רבות בהתעסקותו עם כספי הישיבה.

אחת המידות הבולטות אצל רבינו היתה הקפדתו לבל יאחרו חלילה את תשלום שכרם של הפועלים או עובדי הישיבה. רבינו עמד על כך בכל תוקף והיה מעורר ומזרז את שומעיו על חובת הזהירות בקיום מצות "ביומו תיתן שכרו", רבינו היה מספר בנושא זה על זהירותו של האר"י הקדוש במצוה זו, ובאחרית ימיו ציין פעם לפני בני הישיבה כי כבר 63 שנים מעת הקמת הישיבה שלא איחרו בה את המשכורות לעובדים.

רגיל היה לחזור על המובא בספר אגרא דפרקא בשם הרה"ק רבי מנחם מנדל מרימנוב ז"ע, כי מה שאנו רואים לפעמים ילדים "המתמידים בלימוד תורתם ומתפללים בכוונה וכו' ומיישרים אורחותיהם, ואחר כך כשמתגדלים מתהפכים ח"ו במידות גרועות ומבטלים התורה והתפילה וכו', הוא על שאבותיהם האכילו אותם ממון גזל שסיגלו על ידי משא ומתן שאינו באמונה..."

כן היה מרבה לצטט את שנאמר משמו של הגר"א, כי בית שבקורותיו נמצא מסמר אחד גזול, כבר אי אפשר להצליח בו בלימוד התורה.

קפידא מיוחדת היתה לו לרבינו, שבבואו להתרים כספים עבור הישיבה אצל נדיבי העם, מעולם לא נקב בסכום כלשהו, גם כאשר היה נשאל כמה ראוי לתת. ככל הנראה חשש שמא לבו של הנותן אינו שלם עם הסכום מכל סיבה שהיא, ונמצא שגורם הוא לכספי צדקה להיגבות שלא כדין.

מעשה היה באחת הפעמים בהן נסע רבינו לחו"ל בימים ההם, ומלאכת אסיפת הכספים עלתה במאמצים רבים, כשרבינו עומד לחזור לארץ ישראל עם סכום פעוט למדי. אחד מהתלמידים שהבחין בכך ניגש עם צ'ק חתום, ואמר לרבינו כי מוכן ומזומן הוא לרשום כל סכום שידרש ממנו. אמר רבינו כי אינו יכול לנקוב בסכום

מאחר ואיננו יודע את מצבו הכספי. ענה התלמיד: 'אף על פי כן'. הוסיף רבינו והתריע בו כי "צריך שיהיה כיסוי לצ'ק", התחכם הלה והשיב כי סמוך ובטוח הוא שרבינו בכוח תורתו ידאג שיהיה לכך כיסוי, והוסיף וסיפר כי מעשה מעין זה ארע אצל הרה"ק מסאטמאר שהבטיח פעם לתלמיד כי באם יתן צדקה יתעשר. נהנה רבינו מתשובתו המחוכמת, אך עדיין סרב לנקוב בסכום. לבסוף רשם הלה סכום גדול מאוד והגישו לרבינו. כעבור תקופה שרתה לפתע הברכה בעסקיו ובאורח פלא הוא זכה לעשירות.

עוד היה מקפיד רבינו שלא ליהנות בשום אופן מכספי הישיבה ומכל דבר השייך לישיבה. ואם ארע שהיו זקוקים בביתו לדבר מסוים שהיה שייך לישיבה, משלם היה על אתר את מלוא הסכום, כשבדרך כלל נוהג היה להוסיף על התשלום.

ארע פעם שזרם החשמל בבית רבינו נותק, בשל תקלה שתיקונה ארך מספר ימים. בחורי הישיבה כשנודע להם על התקלה, משכו כבל חשמלי מבנין הישיבה וחיברוהו לביתו, על מנת לספק עבורו חשמל חילופי. משהבחין בכך רבינו, הורה על אתר להסיר את הכבל, ומיאן בתוקף להשתמש בממון השייך לישיבה.

שיועדו למשכורתו לאור מצבה הפיננסי העגום של הישיבה. כך כותב הוא בפתקה מצהיבה הנושאת את התאריך כ"ט אלול תשט"ז: "הריני מאשר בזה היות שהגרעון בישיבתנו יח"ל הוא גדול מאד הריני מותר על סכום אלף שמונה מאות ארבעים וחמשה לא"י המגיע לי עוד ממשכורת שלי משנת תשט"ז..."

בפתקה אחרת, מתאריך כ"ד חשוון תשי"ח, נכתב: "הריני מאשר בזה שהיות ישיבתנו במצב לא טוב בעניינים כספיים הריני מותר לעת עתה על אלפיים ומאתיים לא"י מהגיע לי עוד משנת תשי"ח..."

בכלים נדירים אלו בווייתור והפקרה עצמית למען הישיבה, יחד עם כובד ראש וזהירות עד הקצה האחרון, ניווט רבינו את ספינת הישיבה מיום הקמתה ועד יומו האחרון, מבלי שידבק בו ובממונו רב קל שבקלים ואפילו בשגגה.

כה אופייני הוא לרבינו המעשה הבא: באחד החגים, בעת שעלה רבינו לתורה, ערך הגבאי 'מי שברך' לכל הקהל והאורחים, והוסיף גם "ולכל העוסקים בצרכי ציבור". נענה רבינו ואמר בקול: "באמונה", כשהוא שונה ומשלש קריאתו זו, ברמזו, כי למרות שבכל המצוות וענייני עבודת ה', ייתכן לערב 'שלא לשמה' כאשר מתוך כך 'בא לשמה', אך בענייני צרכי ציבור, על הכל להיעשות באמונה ולשם שמים מתחילתם ועד סופם.

(מתוך הספר 'אבי ההוראה')

כיוצא בזה, היה נזהר ושומר מכל משמר לבל ישכנו בביתו כספים של הישיבה, עד שכאשר היו מתקבלים אצלו לפעמים תרומות עבור הישיבה מאנשים שפקדו את מעונו, היה ממהר לשלוח את הכסף להנהלת הישיבה. משנשאל פעם על הנהגה זו, מדוע הוא כה חרד על כך וכי מה יקרה אם ימתין לשעה נוחה יותר, השיב רבינו: "אני מבקש לקיים את מצוות 'ביערת הקודש מן הבית' כמה שיותר מהר" - בהביעו את חרדתו הרבה מהמכשול העלול לצמוח כאשר כספי הקדש מתגלגלים בבית.

גם בשעה שעלה רבינו לתורה בימות החול והתחייב נדרים ונדבות, ראו הכל כיצד על אתר הוא שולף מכיסו את הסכום הנקוב ומזדרז להעבירו לגבאי, לבל ישכין באוהלו ולו חוב קטן של ממון גבוה.

"ולפעמים אנשים שמוחזקים לשומרי מצוות ויראי אלוקים בכל התורה, עושים כאילו כל התורה דבר בפני עצמו, ועוונות שבממון דבר בפני עצמו, לא ידעו ויבינו כי התשובה על עוול ממון וגזל מעכבת על כל העוונות" - כך דיבר פעם רבינו בקודש באחת מדרשותיו שבין כסה לעשור.

לעומת זאת, לא פעם כאשר עמדה הישיבה במצב של גירעון תקציבי ויותר רבינו על משכורתו שלו, אך בה בעת דאג שמשכורתיהם של יתר אנשי הצוות ישולמו במלואן, בעיתן ובזמנן.

במסמכים שנשתמרו מהימים ההם, מרטיט לקרוא לקרוא את מילותיו של רבינו, בהצהירו כי הוא מוותר ומוחל על סכומים נכבדים

המשך מעמוד 7 | רבי נתן צבי פינקל זצוק"ל

וחלש, הוא מבקש לברר אלו שמחות יש הערב בישיבה. מתברר שהערב מתקיימות חמש שמחות, במצב זה, לא שייך בשום אופן ללכת לכולם - פוסקים כולם, הוא שואל של מי השמחות! מתחילים למנות בפניו של פלוני, מיד הוא מגיב: אליו לא שייך לא ללכת! ושל פלוני שוב חוזרת על עצמה אותה תגובה. וכך כמעט לגבי כל אחד ואחד, כשהוא זוכר ומפרט למה הוא חייב ללכת. לבסוף נופלת ההכרעה, הולכים לכל השמחות! עד היכן הדברים מגיעים, באותו ערב בו נישא בנו בכורו ראש הישיבה שליט"א התקיימה חתונה של אחד מבני הישיבה, ברור היה לכולם שביום שמחת בנו בכורו לא שייך שימצא זמן להשתתף בשמחה אחרת. להפתעת התלמידים יצא משמחת נישואי בנו, עצר מונית, נסע לחתונה השנייה, רקד עם החתן והמחותנים רבע שעה וחזר לשמחתו.

(מתוך קובץ גליונות לך לך תשפ"ג - מקורות: בכל נפשך; שיחות רבי נתן צבי; ידידינו הרב אברהם ארנטרוי על סיועו רב. ייש"כ למערכת העלון בית המדרש שע"י ישיבת מיר על מסירת הדברים)

כך הוא התאמץ להשתתף גם בהיותו שם. פעם כאשר עמד לצאת לנמל התעופה לטיסת חזרה לארץ ישראל, התקבלה לפתע שיחת טלפון שהערב תתקיים שמחת אירוסין של אחד מבני הישיבה בעיר מונסי, הגיב בפשטות, שיש להישאר ולנסוע למונסי, לאירוסין. הרבנית הזדעקה, הלא יש כרטיס מוכן לטיסה, הכל מתוכנן ומאורגן, אולם ראש הישיבה הגיב בפשטות: וכי לבן שלנו לא היינו נשארים לאירוסין!?, לבסוף באו חתן והכלה למעונו בהפתעה. רבי נתן צבי הרעיף עליהם ברכות לרוב, ואז יצאו לשדה התעופה.

אני הצד השני!

כך מתאר באוזנו אחד ממקורביו: פעמים רבות, הגיע הערב, רבי נתן צבי מותש לחלוטין, יום ארוך ומפרך של עמל התורה, שיעורים וחברותות וכל עול הרבים הרוחני והגשמי העצום, שב לביתו חיוור

הצטרפו אלינו ל'עמוד היומי', שיעורים מרתקים ממגידי השיעורים שבחרנו עבורכם, בקו השיעורים של 'דרשו' 077-2222-666

פגש אותי יהודי שרעייתו היתה מנהלת חשבונות באחד מיישובים אלו, והם אומרים לה, שיש בקיבוץ סעד 5 משפחות שומרות שבת ואנו מכבדים אותם ולכן השער סגור בשבת... המשפחות האלו הצילו אותנו!

הגאון רבי יחיאל צוקר שליט"א, מרבני ישיבת תורה בתפארתה, עם שיעור מיוחד בלימוד כוחותיו של האדם, על רקע מאורעות הימים הללו

עצומה, אך למקום של - "ויהי רובה קשת!!!!" - הוא הפך לצלף המובחר ביותר! הוא נעשה הרוצח המדופלם ביותר - "בסייעתא דשמיא!!!"

מה ארע כאן? מדוע באמת ישמעאל לא לקח את זה למקום הנכון?

מה ארע כאן? מדוע באמת ישמעאל לא לקח את זה למקום הנכון? התשובה היא, שהמציאות הזאת שמן השמים נותנים לנו כלים להתרוממות ולהגיע לפסגות זה דברים שבכל יום, העניין הוא שאנחנו לא יודעים להוקיר ולהעריך את עצמינו ואת הכוחות האמתיים שלנו ביכולת לחולל דברים גדולים בעבודת ה', ואז רח"ל אותם כוחות יכולים לעמוד לנו לרועץ ולהפיל ולדרדר אותנו עד לתהום.

נשים לב, ישמעאל כששכב שם תחת אחד השיחים גוסס ונוטה למות, התנהלה מלחמה על חייו בשמים, חז"ל מספרים שהמלאכים עמדו וזעקו שלא יתכן לתת לו מים שהלא בניו עתידים להמית את בני ישראל בצמא, והקב"ה שואל אותם ומה הוא עכשיו, צדיק או רשע? התשובה היתה צדיק, וזה הכריע שעבור מצבו העכשווי הבורא יברא לו בריאה חדשה של באר מים ויציל את חיו.

בתקופה שטופת תקשורת זו, אנו מרבים לדאבוננו לקרוא את המתרחש בטורים של פרשנויות: ימין, שמאל, הידברות או כח, הרתעה או ויתורים... והכול "עורבא פרח", המחויבות של יהודי לחיות בצורה ובאופן שכל מה שארע סביבו בא ללמדו לקח ומוסר, ואם למדנו, יש הצדקה למה שארע, ואם חלילה לא למדנו ובעיקר כשנעשה בנו דין ודין קשה ביותר בורא העולם בוכה על כך וזועק "לְשׂוֹא הַפִּיטִי אֶת בְּנֵיכֶם מוֹסֵר לֹא לְקַחוּ אֶכְלָה תְּרַבְּכֶם בְּיַאֲיָכֶם בְּאַרְיֵה מְשֻׁחִית" (ירמיה ב' ל')

סוגיית ישמעאל צריכה להילמד וזה קריטי עבורנו, לא ללמוד אותה זה החמצת ההזדמנות אולי האחרונה, גלות ישמעאל הינה הגלות האחרונה "ומשם בן דוד יצמח" (פרקי דרבי אליעזר פכ"ט), אנו חייבים ללמוד מה ארע כאן עם ישמעאל כדי שחלילה לא נעמוד במקומו.

ישאל השואל מדוע עלי ללמוד מה וכיצד נוצר ישמעאל, אני יהודי ב"ה ולא ערבי, וזו טעות, טעות חמורה, ישמעאל לא נולד בג'ונגל, ישמעאל הוא בנו של אבי האומה אברהם אבינו, ישמעאל קיבל את החינוך באותו בית של אברהם העברי, ישמעאל כשנזרק מהבית יחד עם אמו והושלך תחת אחד השיחים נאמר בתורה "וישמע אלוקים אל קול הנער באשר הוא שם" מגלה לנו התורה שישמעאל יש לו כוח של תפילה, ולא סתם אלא תפילה נשמעת! לידתו וחיו מובאים בתורה ואמו זכתה לגילויים גדולים, חייבים אנו להבין איך יתכן שבן של עמוד החסד בעולם הופך למי שמהווה סמל של תאוות רצח?! השאלה הזאת איך זה יתכן היא שאלה שנוגעת אלי, כי גם אני כיהודי מקבל כלים והשאלה מה עלי לעשות כדי שחלילה לא אגיע לאן שישמעאל הגיע.

בואו, אחי החביבים, נלמד נקודה אחת חשובה ביותר: הנה לאחר שברא הקב"ה באר מים עבור ישמעאל כדי להצילו, כתוב: "ויהי אלקים את הנער ויגדל וישב במדבר ויהי רבה קשת" - האם התבוננו במילים המיוחדות אלו מה משמעון? "ויהי אלקים את הנער"? הרי המשמעות היא ליווי צמוד של הקב"ה! סייעתא דשמיא בכל צעד שעושה האדם!

וכאן היה זועק מרן הגאון רבי חיים שמואלביץ זצוק"ל: אנו מצפים שמכאן יגדל ישמעאל לגדול בתורה ולירא אלוקים מרבים! הוא הרי בנו של אברהם וקיבל כעת כח שאלוקים קרוב אליו ביותר, אך התורה אומרת שאמנם - הוא לקח את אותה סייעתא דשמיא

התשובה היא שאם נוטלים מתוכנו ולו קמטון לדבר רוחני, זה מקדש את כל עצמינו ושווה הכל רק בשביל זה!!!
פלאי פלאים.

בסוף שנות השבעים (למנינים) בכביש גהה באחד המקומות הבולטים ביותר עמד שלט חוצות ענק ממדים ובו היה כתוב: "אורי זוהר: אחרי הכל, גלה לנו הכל, מדוע עזבת את הכל" הציבור החילוני שקראו לעצמם אז "החופשיים" לא האמינו שיתכן כדבר הזה שאדם עם מעמד חברתי כה גבוה, עם שכר חודשי גבוה ביותר, נערץ בכל הציבור, עוזב יום אחד "הכל" והולך להיות חרדי, מושג שלא היה בו שום כבוד ושום תקווה בימים ההם, גם החשיפה לציבור החרדי לא היתה קיימת, והם בקשו בשלטי חוצות הסברים למה עזבת הכל?!

הסוגיה הזאת כל כך נוגעת לכל אחד מאיתנו, כולנו במקום שלנו צרכים לעזוב הרגלים, גם אם אנחנו רחוקים ב"ה מאוד מההרגלים הנוראיים שהוא היה בהם, ועם כל זה כל כך קשה לנו לעזוב אותם, והרב זוהר ז"ל מחייב אותנו מאוד, כי הוא עזב הרגלים של ארבעים שנה, הרגלים שלפי אורח חייו שילמו לו במזומן ותשלום גבוה מאוד, ועם כל זה הוא עזב אותם, מה הכוח?

"החלטתי שאני מפסיק להיות פראיר"

ר' אורי ענה על כך בכמה סגנונות, במשפט אחד כלשונו הוא אמר: "החלטתי שאני מפסיק להיות פראיר".

משפט זה שנאמר בפני ציבור חילוני גרם להרמת יתר מגבה, ע"פ ראייתם ההיפך הוא הנכון, עד היום הוא היה בכבודו של עולם וקיבל תגמול על כל פעולה ומעשיו מה בדיוק הוא מרוויח, והוא הסביר שבמשך שנים הוא עשה כסף וקריירה.

אבל הוא למעשה שירת כל הזמן את רצונותיו, הוא חיפש איפה המשמעות שלו בחיים ולא מצא כלום, הוא מנסה למלאות את הציבור ומגלה שהוא מרוקן אותם, אחרי שחקר את העיסוק שבו הוא עוסק הוא גילה ש"בידור" הוא מלשון "פיזור". אתה לוקח דבר בעל משמעות ומפזר אותו לכל רוח עד שלא נשאר ממנו אלא אבק, זה למעשה בידור.

יש כאן ביטוי נפלא, הרב אורי זוהר זעק הרי כולנו מקבלים מהבורא כלים חזקים ואיתנים שבהם אנו יכולים לייצר בני אדם גדולים ועולם נפלא, רק שאנחנו פשוט לוקחים את הכלים הענקיים ומבדרים אותם ברוח, במקרה הטוב יוצא מאתנו כלום, במקרה הגרוע יותר או שאנו חלילה מחטיאים את הרבים ומפזרים להם את החיים... או חלילה מאבדים חיים בנוסח ישמעאל.

ומה כן?, נשתמש בביאור נפלא שאמר רבי אורי זצ"ל, מתוך חייו, בחז"ל כתוב: "אמר ריש לקיש גדולה תשובה שזדונות נעשות לו כזכויות" (יומא פו ע"א) השאלה היא היאך יתכן הדבר, האדם חטא במזיד והחטאים יהפכו לזכויות?

שמעתי ביאור נפלא מהרה"ג רבי דב שיף שליט"א בשם רבי אורי שאמר פירוש אופייני לבעל תשובה כמוהו, וכך אמר: "אני הייתי

נתאר לעצמינו אילו ישמעאל היה שומע את הוויכוח הזה בין הבורא למלאכים, הוא הרי היום נזרק מבית אביו כי תפסו אותו מצחק שזה כולל ע"פ רש"י ג' עבירות חמורות, והוא שומע שבשמים מסתכלים עליו כצדיק, כי מרוב צערו עשה תשובה, הוא היה קולט מה הפירוש של הרהור תשובה, מה משמעותו של תזוזה קלה של אדם, ויחד עם ה"ויהי ה' עמו" היה נעשה גדול הדור הבא!

המציאות הזאת היא מציאות לא רק של ישמעאל, אלא גם של כל אחד ואחד מאתנו. כל התקדמות קטנה שלנו הקב"ה מנשק ומחבק אותה, ונותן לנו מלאי של כוח להתרומם על ידה, הבעיה היא שאנחנו לא שומעים ורואים זאת ולכן אנו מאבדים אותה, ויתכן ואף מתרסקים אחריה.

מה ארע כאן? מדוע באמת ישמעאל לא לקח את זה למקום הנכון?

בתוך הציבור עולה בימים אלו חיזוק גדול כשרואים את האסון הנוראי שהמיטו הערבים ביישובי עוטף עזה, הם באו עם תוכניות מפורטות שלא לדלג על אף אחד מהישובים, עם כל זה שני ישובים לא ארע בהם מאומה 'סעד' ו'עלומים'. שני ישובים שומרי שבת, מה ארע כאן? מדוע באמת ישמעאל לא לקח את זה למקום הנכון? וכך הם ניצלו, למעט ארבעה יהודים צדיקים מתושבי היישוב ששמעו על הצרה שבאה על אחיהם ביישובים הסמוכים, ויצאו בחירוף נפש כדי להילחם במחבלים, ונפלו חללים על קידוש ה'.

פגש אותי יהודי שרעייתו היתה מנהלת חשבונות באחד מישובים אלו, ויש לה הכרות עם חלק ניכר מהמשפחות... כמובן שבימים אלו היא משוחחת איתם בטלפון ומתעניינת רבות במצבם, גם הם שמעו את מה שמדברים עליהם, והם אומרים לה, את יודעת שרוב הישוב לא היה שומר שבת, אבל יש בסעד 5 משפחות שומרות שבת ואנו מכבדים אותם ולכן השער סגור בשבת... המשפחות האלו הצילו אותנו!

הסיפור נשמע לגמרי אחרת, ישוב שלם בתוך התופת הנוראה ניצל לא בגלל שהם בסדר, אלא שיש את היחידים ששומרים שבת, והם מצילים את הישוב כולו!

בשבת קודש פרשת בראשית הזדמן לי לשמוע בבית כנסת דרשה מהרב שליט"א הוא הביא את דברי חז"ל כשהפריד הקב"ה בין המים העליונים למים התחתונים החלו לבכות שלא זוכים הם להיות קרובים אל ה' הקב"ה נתן להם פיצוי שיקריבו על כל קרבן מלח הנלקח מהמים, וינסכו אותם בסוכות על גבי המזבח.

כל אחד מאיתנו שטס פעם לארה"ב וראה כמה זמן מהטיסה טסים מעל גבי מים רואה שהים תופס שני שלישים מהעולם, מדובר על כמויות מים בלתי נתפסות, קחו את כל כמות המלח ששמו על הקרבנות בכל שנות המשכן והמקדש, וכל כמות המים של ניסוך המים לא נקבל אפילו פרומיל של אחוז.

מה אם כן הרגיע את המים?

וסיפר לי בנו, שהוא זוכר איך אביו הרב ד"ר משה רוטשילד ז"ל, היה עומד בפתח בהכנס איצקוביץ והיה אוסף כסף כדי שיוכל לבנות את המרכז הרפואי, אז הוא היה צריך מיליונים, ואעפ"כ הוא עמד ואסף פרוטה ועוד פרוטה, ולא התפעל מהמלעיגים עליו

הגאון רבי יהודה אריה הלוי דינר שליט"א
על מסירות נפש והדרך להצליח ברוחניות

לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך (יב א)

בכל תחילת חורף ראש ישיבת גייטסהד הגאון רבי לייב גורביץ זצ"ל היה שואל, הרי הסדר צריך להיות הפוך, קודם אדם יוצא מביתו, אח"כ הוא מתרחק ממולדתו, עד שבסוף הוא יוצא מארצו, והיה צריך להיות כתוב "לך לך מבית אביך וממולדתך ומארצך".

ותירץ, שהכוונה כאן לא הייתה על הגוף, כי הגוף באמת יוצא קודם מהבית ואח"כ ממקום מולדתו ולבסוף מארצו, אבל הלב של האדם אינו כך, כשהאדם יוצא לארץ אחרת, בתחילה הוא מתנתק מהדברים שיותר רחוקים מהסביבה שלו, אבל מהדברים שקרובים אליו לוקח יותר זמן עד שהוא מתנתק מהם, והקב"ה אמר לאברהם שיעקור במחשבה את הדברים שהיו קשורים אליו בעבר, ובזה הסדר הוא קודם "מארצך" שזה פחות קרוב לליבו, ואח"כ "ממולדתך", ובסוף "מבית אביך" שזה הכי קרוב אליו. והיה מביא המדרש כאן שמביא על זה את הפסוק בתהילים "ושכחי עמך ובית אביך", שזה הולך על הנשמה על הרוחניות. והיה מוסיף, שזה התפקיד של בחור שמגיע בתחילת הזמן לישיבה, צריך לשכוח מכל מה שחוץ לכותלי בית המדרש, להיות שקוע רק בלימוד, וכך אברך שיוצא ללמוד בכלל צריך שיהיה מנותק מכל הסביבה, וכך מצליחים בלימוד.

לפני כמה שנים היה באיזה עיר קבוצה של אברכים שלמדו חלק מסוים בשו"ע ולאחר זמן היה מבחן רציני, הבטיחו מילגה בהתאם לגובה הציון, וסיפר לי ידידי הגאון רבי מאיר קסלר שליט"א אב"ד דקרית ספר, שראו דבר מענין מאד, האברכים היו צריכים לרשום את פרטיהם על המבחן, וראו שאלו שהציון שלהם היה מעל שבעים אחוז לא החזיקו פלאפון כלל. הרי ברור שהלימוד של אברכים כאלו הוא הרבה יותר איכותי, הריכוז שלהם הרבה יותר טוב, ויש להם שקיעות בלימוד ברמה אחרת, כי הם מנותקים מהסביבה בשעת הלימוד.

כעין זה, יהודי אמר לי שכשהוא הולך להתפלל, הוא משאיר את הפלאפון בבית כי הוא רוצה להיות מרוכז בתפילה ולכוון כמו שצריך, והסיבה שאינו לוקח את הפלאפון ומכבה אותו לפני כניסתו לבית הכנסת היא שאם זה יהיה בכיסו אפילו מכובה הוא עלול לחשוב מידי פעם שאולי ברגע זה יש מישהו שמנסה להשיג אותו באותו העת.

"ויבוא הפליט ויגד לאברהם העברי" (י"ד - י"ג).
פינץ רש"י, שכל מעשר הנהר.

חז"ל דורשים עוד מה שכתוב אברהם העברי, שכל העולם צד אחד והוא מהעבר השני, שהוא לבדו האמין בה' נגד כל העולם.

האדמו"ר הקדוש רבי יואל מסאטמר זצ"ל שאל, למה דווקא כאן התורה מביאה תואר זה של אברהם אבינו שהיה נגד כל העולם, הרי כ"כ הרבה פעמים אברהם אבינו מוזכר בתורה, ולמה דווקא כאן רימזו את זה.

וביאר, שהרי רש"י כאן מפרש שהסיבה שעוג סיפר לאברהם אבינו שלוש נשבה היה בשביל שיצא להילחם איתם ויהרג והוא יקח את שרה. ולכאורה לא מובן, מה חשב עוג, וכי למה שאברהם אבינו יצא להילחם עם ארבעת המלכים שהיו חזקים כ"כ שהצליחו לנצח את כל חמשת המלכים. והתשובה היא שעוג ידע שאברהם אבינו היה לו מידה זו שהוא לא מתפעל מכלום, כל העולם מעבר אחד וכו', וכל מה שחשב שצריך לעשות לא היה מה שעמד נגדו, ואפילו כשאין סיכוי. ולכן עוג ידע שאברהם אבינו יצא להילחם איתם. ולכן דוקא כאן התורה רימזה את המידה הזו של אברהם.

ומי שיש לו מידה זו של כח הרצון יכול להשיג דברים גבוהים נגד כל הסיכויים.

לבקש זאת במשרדים הרלוונטיים, כי זה חסר סיכוי ולא מעשי. ר' משה הלך למרן הסטייפלער זצ"ל שיבקש מאותו ח"כ שיעזור לו בענין, וכך הווה. וסיפר לי בנו ידידי הרב נתן רוטשילד שליט"א שהוא זוכר איך אביו היה עומד בפתח בהכנס"ס איצקוביץ והיה אוסף כסף כדי שיוכל לבנות את המרכז הרפואי, אז הוא היה צריך מיליונים, ואעפ"כ הוא עמד ואסף פרוטה ועוד פרוטה, ולא התפעל מהמלעגים עליו.

היום רואים איך שהמרכז הרפואי מקפיד בכבוד החולים [כולל גיל הזהב]. עוד רואים איך שמקפידים על שמירת השבת במקום, צניעות, טהרת כהנים ועוד, וכל זה הגיע בזכות הרצון של הרב משה רוטשילד ז"ל שלא הסתכל על המלעגים עליו [וב"ה כל החיזוקים הנ"ל מתחילים להשפיע על שאר בתי החולים בארץ, דברים שלא חלמו עליהם בעבר].

וצריך להתחזק בזה, שכל אחד במקומו עם כח הרצון שיש לו, לזכור שאין דבר העומד נגדו, ועל ידי זה כל אחד יוכל להשיג דברים גדולים מאוד.

(מתוך 'דברי השירה' גליון 308)

ידוע שהאדמו"ר מצאנו זצ"ל אמר שבשואה הגרמנים הכריחו אותם לסחוב משאות של טונות ומי שלא סחב היו הורגים אותו, וזה משאות שאדם לא מסוגל לסחוב, ומזה למד שאין מושג כזה 'לא יכול', אולי יש מושג 'לא רוצה', אבל כשרוצים יכולים.

וכך אצל מרן הרב מפוניבז' זצ"ל כשפתח את הישיבה באמצע ימי השואה האיזומה, אנשים אמרו לו 'מה אתה אוסף כסף? הרי אנשים נמצאים בין חיים למוות, ומי אמר שבכלל יהיה בחורים שאתה בונה בשבילם ישיבה?'.

וכך היה כשהרב מפוניבז' בנה את הבנין הגדול של מאות מקומות, באותה תקופה היה רק כמה עשרות בחורים בישיבה, אנשים חשבו שהוא השתגע, אבל הוא לא התחשב ואמר 'פה תהיה ישיבה גדולה'. היום רואים את הפירות בלעה"ר, מי שיש לו כח הרצון הוא מצליח מעל ומעבר לצפוי, כי 'אין דבר העומד בפני הרצון'.

וכע"ז בבני ברק יש את מרכז רפואי מעייני הישועה שבנה הרב ד"ר משה רוטשילד ז"ל לפני שנים רבות, כשהתחיל לבנות, אנשים לא רצו לעזור לו, בזמנו הוא פנה לאחד מחברי הכנסת שיעזור לו לקבל רשיונות, הח"כ סירב והסביר לו בטוב טעם שהוא מתבייש

המשך מעמוד 11 | הגאון רבי יחיאל צוקר שליט"א

לגדול הדור! נשמע לך משונה, איך יתכן לעשות מהפך כזה הסוד הוא "חילך לאוריתא" - 'כמה כוחך יפה לסבול עול תורה' (רש"י) כלומר, אם תתישב ללמוד עם אותן עוצמות שגילת בעת פשיעתך תגדל ותתרומם עד אין קץ, ור"ל קיבל על עצמו עול תורה.

הרי ריש לקיש הוא בעל המימרא של זדונות נעשים לו זכויות, ר"ל אמר את זה מהוכחה מעצמו, הוא לקח את כל כח הזדונות שלו ונעשה אמורא! - הרי זדונותיו נהפכים לזכויות.

הקב"ה שולח לנו בדורות אפלים אלו אנשים גדולים לגלות לנו שהאפשרויות הם גדולים מאוד, הרב אורי זוהר הוא אחד הגילויים האלו, הוא גילה כיצד ניתן להתהפך מהקצה לקצה, להיות הריש לקיש של הדור, שבשנותיו האחרונות חי בדירה בת 30 מטר רבוע, בשמחה עצומה ובעונג עילאי, כי הפנימיות האדירה, ידיעת התורה העיסוק בה וההתקדשות במצוות ד' רוממה אותו, גם הוא כריש לקיש שאף לזרוק מעצמו את ה'קבא דמוריקא' כדי שלא יזקק "ועזבו לאחרים חילם".

הקב"ה שיקף לנו היום על בשרינו, מה ניתן לעשות עם כוחות שאינם מנוצלים נכון, ליבנו דווי על אחינו שנהרגו על קידוש ה', אבל תפקידנו זה לקחת מוסר ולהבין שאת כל המעשים הנוראיים האלו עשו פראי האדם עם כוח של "ויהי ה' עמו" - הם פשוט במקום לנצל אותה להתעלות הם לקחו את זה לגרוע שבגרועים.

במשך ארבעים שנה 'בקבר' שם גילתי כוחות חזקים מאוד, כל מה שחפצתי להשיג עבדתי קשה והשגתי, וזה היה לכאורה די פשוט, כי שם אין יצה"ר, להיפך היצר מסייע היטב בידי האדם להשיג את מבוקשו, מ"מ גילתי שכוחותיי הם הרבה מעבר למה שאני חושב, הייתי עובד היום חמש משרות ולא התעייפתי...

מרגע שהאדם חוזר בתשובה אם הוא עושה זאת מאהבת ה', כשאני אוהב דבר אני עושה עבורו עם כל הנשמה, רק שאז נכנסים אותם מחשבות "מה אני כבר מסוגל?! רציתי ללמוד אלף דף גמרא והתחלתי לחשוב אתה בקושי מבין את שפת הגמרא איך תרצה ללמוד אלף דף?! אבל אז נתתי תשובה אמיתית לעצמי: כשהיית שם עבדת חמש משרות, עבדת 17 שעות ביממה והיה לך כוח, א"כ יש לך כוחות ועוד איך יש לך, קח את אותם כוחות שגילית בעצמך והשתמש בהם לכוחות הקדושה, ואז מהזדונות, מכוח העוצמות בעת שעברתי על הזדונות, נעשים זכויות.

זה בדיוק מה שמספרת הגמרא על חזרתו של ריש לקיש בתשובה: "יומא חד הוה קא סחי רבי יוחנן בירדנא חזייה ריש לקיש ושוור לירדנא אבתריה אמר ליה חילך לאורייתא..." (בבא מציעא פד ע"א), רבי יוחנן רואה שר"ל גילה כוחות גוף ונפש אדירים שהצליח למען השגת מטרתו לקפוץ מצד אחד של הירדן לצדו השני, והוא מבהיר לאותו ראש ליסטים שיש בכוחו להחליף את מצבו ולהפוך

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?

שלחו מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

יום בהיר אחד, נפגע אצלי 'העצב השביעי'. כאשר העצב נפגע, הוא נעשה רפוי והפה מתעקם. סוג של שיתוק מקומי. כך קרה שבאותו בוקר אני קם, מנסה לסגור את הפה - ולא מצליח. חשכו עיני. הפה לא מאוזן, נוטה לצד אחד. וכשהפה עקום, קשה עד בלתי אפשרי לדבר

רבה של כרמיאל הגאון רבי אברהם צבי מרגלית שליט"א על נסיונות ומבט יהודי

הַתְּהִלָּה לְפָנֵי הַיְיָ תָמִיד (י"א)

על הסבל הפיזי מהשהייה בבור הכלא ללא תנאי מחיה מינימליים, מיררה אותה חבורת רשע את חייו. סבלו היה איום ונורא.

בסתר לבו שאל, אמנם, נסתרים דרכי ה' ואין לנו השגה בהם, אבל בכל זאת חפץ אני להבין, הלא כל ימי עמלתי על פדיון שבויים, האם זה חלקי מכל עמלי? "דבר שאותו צדיק מצטער בו, יכשל בו" [בבא קמא נ א]? אני, שמסרתי נפשי להוציא יהודים מבור הכלא, אושך אליו בעצמי?! מחשבות אלו טרדו את מנוחתו יותר מהסבל הפיזי, ולא נתנו לו מנוח.

לאחר שתדלנות מרובה, הצליח רבה של העיר, רבי זאב, בעל 'אור המאיר', להשיג רשיון ביקור אצל הרבי. כשנכנס, שטח לפניו הרבי את תמיהתו. אמר לו הרב, מבין אני את המתרחש בלבך. אבל אנסה להסביר לך עד כמה שידי מגעת, את הנהגתו של הקב"ה. מדוע זימן לך את הסיטואציה הלא סימפטית הזו, וזה בלשון המעטה.

יודע אני אמר הרב, לאסוף כסף, להתרים אנשים לצרכי מצוה, זו המלאכה הקשה ביותר שישנה. פעמים רבות היא מבזה ומבוזה, לא נעימה בעליל. רוויית אכזבות וכשלונות.

אספר מקרה שקרה לי. לא מכבר נכנסתי ליהודי שרגיל לתרום למוסדות 'קרן אורה' בכרמיאל מידי שנה. כשנכנסתי והתכבדתי לשבת, שטחתי לפני היהודי את צרכי המוסדות, הגידול במספר התלמידים, ההוצאות המרובות וכו' וכו'.

כשסיימתי את דרשתי הנרגשת והנמלצת אמר היהודי, סליחה הרב

המילה 'צ'רנוביל' מוכרת לציבור הרחב בהקשר לאסון הנורא שארע כאשר הכור האטומי שבאותה עיר התבקע וגרם להרס רב, למותם של אלפי אנשים ולמחלות נוראות. אבל בציבור החרדים לדבר ה', כאשר מזכירים את המילה 'צ'רנוביל', או בהיגוי היהודי, 'טשערנוביל', הדבר מעלה אסוציאציות אחרות לחלוטין. בעיר זו חי ופעל צדיק קדוש וטהור, רבי נחום זיע"א. בעל 'מאור עיניים'. כל ימיו עסק בעבודת ה', בתורה, ביראה ובגמילות חסדים. אך בעיקר מסר נפשו על מצות פדיון שבועיים.

באותם ימים היתה מצוה זו, למרבה הצער, שכיחה מאד. הפריצים השליטים המקומיים, ראשי הערים והכפרים, היו עושים ככל העולה על רוחם. אין דין ואין דין. בפרט סבלו מנחת זרעם אחינו בית ישראל. המוכסן היהודי היה חייב לפריץ סכום כסף עבור השכירות השנתית. אבל, היבול היה דל, ההכנסות מועטות, ולא השיגה יד היהודי לשלם.

הפריץ לא חשב הרבה. נטל את היהודי המסכן ואת בני משפחתו, והשליכם אל בור הכלא. ולא היה זה כלא 'חרמון' או 'צלמון' סוג מלון בו אתה מקבל את כל צרכיך חינם אין כסף על חשבון המדינה. היה זה בור טחוב, ללא אור וללא אויר. כל יום או יומיים היו זורקים למשפחה האומללה כיכר לחם וחמת מים, וזהו.

כך גם על כל עלילה קטנה, בדרך כלל כתוצאה מהלשנה נקמנית ושקרית, היה השלטון המקומי אוסר את היהודי הנאשם ללא חקירה ודרישה, ומטיל אותו לאיזשהו מרתף מצחין למשך תקופה ארוכה. רבי נחום היה מכתת רגליו בגשם ובשלג מעיר לעיר, מעיירה לעיירה ומכפר לכפר, אוסף כסף מיהודים טובים, רחמנים בני רחמנים, ופודה את השבויים הנמקים בבור כלאם. לפעמים היה כסף זה דמי 'לא יחרץ' לשלטונות. לעיתים 'כופר נפש', לפעמים פרעון חובות, ולפעמים סתם מתת שוחד לפקיד פלוני או אלמוני כדי להסדיר את העניינים.

כך נהג במשך שנים ארוכות. יום אחד, כאשר הגיע במסע התרמוותי למען פדיון שבויים לעיר ז'יטומיר, עיר ואם בישראל, טפלו עליו עלילה שפלה, והוא הושלך אחר כבוד לבית הכלא. לא היתה זו חוויה נעימה במיוחד. הוא נאלץ לשבת באותו בור טחוב בצוותא חדא עם אינשי דלא מעלי, רוצחים, שודדים, נרקומנים ושיכורים. בנוסף

מרגלית, אבל בדיוק לפני זמן קצר נכנס אדם ושכנע אותי לתרום עבור מטרה חשובה. את כל הכסף שאני רגיל לתרום כבר נתתי לו. הכנס בבקשה עוד חצי שנה ונראה מה אפשר לעשות... כמה מביך, אילו בזיונות. זו עבודה מפרכת, גם פיזית, אבל בעיקר נפשית. המשיך ואמר רבה של ז'יטומיר לרבי נחום, אתה עוסק כבר שנים רבות במסירות רבה במצות פדיון שבועיים. אין זו מלאכה כלל ועיקר. ומלבד הקושי בהתרמת ישראל עם קדושים, צריך אתה אחר כך להתמודד מול אותם גויים רשעים, קהי רגש וחסרי חמלה. התחלת במלאכת הקודש כאשר היית צעיר לימים. מלא מרץ ורצון. היום הכוחות כבר לא כבעבר. ודאי כבר התעיפת והותשת. אולי עלו בך באיזשהו זמן אי אלו מחשבות, זה כבר לא בשבילי. אניח את העיסוק הזה לצעירים ונמרצים ממני.

הקב"ה רצה שתראה עד כמה חשובה, חיונית והכרחית המצוה בה אתה עוסק. אמנם, תמיד דמיינת את הסבל שעוברים אותם יהודים היושבים בבורות הכלא. אבל אין דומה דמיון לתחושה במציאות. עד שלא חווים את החוויה הנוראה בפועל, לא ניתן להבין עד כמה היא קשה ואימה. היות ועלו בך משחבות כאלו, בא הקב"ה לטובתך ולטובת נשמתך, והטעימך את טעם הישיבה בבית הסוהר. כך תחוש על בשרך עד כמה הדבר נורא, ותבין ביתר שאת עד כמה חשוב לפעול לפדיון היהודים המצויים בצרה זו.

האדם יכול לדבר רק כאשר הקב"ה פותח שפתי

אספר סיפור אישי. פעם נעזרתי במעשה זה בעקבות מקרה שארע לי. אודה ואתוודה, איני זוכה להתפלל את כל התפילה בכוונה ראויה. זו עבודה קשה על מאד. מה שכן, לקחתי על עצמי לכוון לפחות בפסוק שלפני תפילת שמונה עשרה, "ה' שפתי תפתח ופי יגיד תהילתך" [תהילים נא יז]. למדתי היטב את כוונות הפסוק הזה ובאורו. ישנו פרוש של רש"י ופרוש של רבנו יונה. ומדוע בחרתי דווקא בפסוק זה, משום שהוא הפתיחה. וכידוע, הכל הולך אחר ההתחלה. "טוב אחרית דבר - מראשיתו". הדבר יכול להיות מושלם רק כאשר הראשית טובה.

כאשר פוקחים את העיניים בבוקר, יש להתחיל מיד בדברי קדושה. לא לרוץ חלילה לשמוע מה קרה בעולם בשעות הבודדות בהן נעדרתי... אלא לפתוח באמירת "מודה אני לפניך מלך חי וקים שהחזרת בי נשמת בי בחמלה רבה אמונתך". נטילת ידים, הכנות לתפילה. כך מתחילים את היום בקדושה ובטהרה, וזו פתיחה נפלאה ליום נפלא. גם אם בסופו של דבר לא עמדת בנסיון, לא יכולת להתאפק, והצצת בעיתון כדי להפיג את המתח שעבר עליך כל הלילה בגלל השאלה שניקרה במוחך ולא נתנה לך מנוח, מה אמר מזכיר המדינה לנשיא ונצואלה... אבל, לפחות פתחת את היום בדברים של קדושה.

ובכן, לקחתי על עצמי לכוון באמירת הפסוק "ה' שפתי תפתח ופי יגיד תהילתך". והאמת אפילו לכוון בפסוק אחד באופן קבוע, אין זה מהדברים הקלים. על כל פנים, במשך שנים רבות השתדלתי. עשיתי כל מאמץ לשמור על הקבלה, לכוון בפסוק שלפני תפילת העמידה.

והנה, יום בהיר אחד, לפני כשבע-שמונים שנים נפגע אצלי 'העצב השביעי'. עצב זה מתחזק את הפה בצורתו הראויה. כאשר העצב נפגע, הוא נעשה רפוי והפה מתעקם. סוג של שיתוק מקומי רחמנא ליצלן. כך קרה שבאותו בוקר אני קם, מנסה לסגור את הפה - ולא מצליח. היבטתי בראי וחשכו עיני. הפה לא מאוזן, נוטה לצד אחד, ה' ישמנו. וכשהפה עקום, קשה עד בלתי אפשרי לדבר. ולא עוד, אלא שבאותו יום נועדה לי הרצאה במלון כינר...

הלכתי לרופא, הוא הביט בפני ואמר, כן כן, העצב השביעי הכושל הלזה מעורר עצב רב... בשבת באתי לבית הכנסת, וממש לא הצלחתי לדבר. נאלצתי לישר את השפה באופן ידני כדי שאוכל להוציא כמה מילים מפי.

שאלתי את עצמי, מה זאת עשה אלוקים לי. מה באים לרמוז לי משמים ואז נזכרתי בסיפור אודות רבי נחום. לקחת על עצמך דבר מבורך וראוי, לכוון ב"ה' שפתי תפתח". ה' רוצה לחזק אותך בקבלה זו.

כידוע לעיתים, מרוב כוונות עליזות, לא מתכוונים לפשוטו של מקרא כפי שכותב המשנה ברורה [סימן צ"ח סק"א] "ואל יכוון האדם בשמות ויחודים, רק יתפלל כפשוטו להבין הדברים בכוונת הלב, אם לא מי שהוא בא בסוד ה' ויודע לכוון ביה בלבא ורעותא ודחילו, דאי לאו הכי חס ושלום מקלקל בזה הרבה וכו'.

אמרתי לעצמי, ה' נותן לך 'דוגמית' כדי שתכוון היטב. "ה' שפתי תפתח ופי יגיד תהילתך". אנו מבקשים מהקב"ה, אנא פתח את שפתי כדי שאוכל להגיד תהילתך. והנה, תמיד היתה לך תחושה שזה 'פשיטא'. אין לך דבר פשוט מכך. השפתים נפתחות ונסגרות אוטומטית, ואפשר לומר מה שרוצים. ה' לוקח לך את פעולת העצב השביעי, ואז אתה מגלה שבאמת ה' הוא שפותח את שפתיך כדי שתוכל לומר משהו... עכשיו תוכל לומר את הפסוק בכוונה עצומה. כך זיכני ה' לקבל הבנה עמוקה ופנימית יותר.

ההסתכלות צריכה להיות תמיד חיובית. הרי אין מי שרוצה את טובתך יותר מה'. "כל מאי דעביד רחמנא - לטב עביד". הקב"ה רוצה לשדרג את עבודת ה' של ישראל. לכן לעיתים גורם להם סבל, כדי שיחוש את הענין על עצמם כך ישדרגו את מעשיהם הטובים, ויעשו אותם ביתר רצון וביתר הבנה.

כך גם לגבי הצדקה. מאז שהתחלתי לאסוף בעצמי כספים לצורך המוסדות, השתנה יחסי ל'שנוררים' המתדפקים על דלת. המחשבה העולה בי היא, הרי זה שעומד בפתח יכול להיות אני עצמי. ולא רק יכול להיות. אני אכן עומד בדיוק באותה סיטואציה מזמן לזמן. אם הייתי עומד בדלת, ובעל הבית היה מחמיץ לי פנים, מסנן מבין שיניו "אין לי זמן בשבילך עכשיו", איזו תחושה נוראה היתה זו. כאשר אתה עומד בעצמך באותו מצב, מבין אתה היטב לרוחו ונפשו של האחר העושה את אותה פעולה.

העולה מהדברים מה שעובר על האדם לא בא במקרה. הכל מכוון מלמעלה. אם קורים לאדם דברים לא נעימים, צריך 'לעשות חושבים' מדוע ולמה ארעו הדברים, ולנתב הכל לעבודתו יתברך.

(מתוך הספר 'מפיק מרגליות')

דרשו ד' וע'
העמוד ד' ה' ו'

ש ותחי נ

הצטרפו אלינו לתו

שיעורים מרתקים
שבהרנו עב

הרב דוד בוק שליט"א - עברית

הרב אריה זילברשטיין שליט"א - עברית

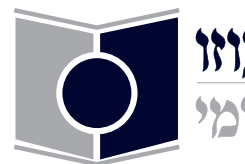

הרב מאיר ערערא שליט"א - צרפתית

הרב דוד הופשטטר שליט"א - אנגלית

כנסו לקו השיעורים של 'דרשו' 66

מזעז פושכם

כנית 'העמוד היומי'

ממגידי השיעורים
בזרעם, ה"ה:

הרב עמרם בינעט שליט"א - אידיש

הרב מנחם דריימן שליט"א - עברית

הרב ירמיהו לעסין שליט"א - אנגלית

הרב שלמה סטרו שליט"א - ספרדית

Dirshu.co.il או 077-2222-60

יש שהאדם מתעורר להתחזק באהבת ישראל, ואומר: אוהו, אני חייב לברר עכשיו מי זקוק לעזרה. הוא מעמיד צוות שלם שיתחיל לברר. "אבל היכן הצוות יישב? - אני חושב שצריך לשכור בשביל זה דירה. מי יודע היכן יש דירות להשכרה? לא, אני חושב שצריך לקנות, שיהיה גם לפעם הבאה"

הגה"ח רבי שמעון שפיצר שליט"א על אהבת חסד ותריס מפני הפורענות

השכינה. בדיוק כמו כשיש גאווה, הגוף מתחזק והשכינה נדחקת, כי אינה יכולה לשרות על האדם כיון שנשמתו מוסתרת. כך לאידך גיסא, כשיש היפך הגאווה, הנשמה מתגלית ויש השראת השכינה. והנה כשהאדם נותן לאחרים, חושב על אחרים, דואג לאחרים ושוכח מעצמו, הוא מחזק בזה את הנשמה ומחליש את הגוף. אמנם יתכן שיהיה האדם באהבה לאחרים כי הוא אוהב את עצמו, אבל לא זוהי אהבת ישראל. אהבת ישראל פירושה שהאדם דוחק הצדה את צרכיו הגשמיים, ואף את צרכיו הרוחניים, ובמקומם הוא חושב על אחרים ועושה בשבילם. בעצם זה שהוא עוסק בנתינה אמיתית ולא בקבלה, מתגלית נשמתו, וכנשמתו מתגלית, יותר מהר ויותר בקלות הוא נפגש עם פלוני.

בדיוק כפי כששני אנשים כל אחד עטוף בלבוש מכף רגל ועד ראש, כולל הראש, אינם יכולים להכיר זה את זה ולעבוד יחדיו. וכיון שהם מורידים את הכיסוי העוטה את פניהם, מיד הם מושיטים יד זה לזה - "אה... שלום עליכם! לא ידעתי שזה אתה". כך כשהאדם פועל באופן גופני, והיינו כשהוא פועל למען עצמו - "עוזב אותי עם אנשים אחרים. אני צריך לדאוג לעצמי עכשיו". הוא עסוק בעצמו, ואע"פ שהוא עסוק בעניניו הרוחניים (כמו שאמרו הצדיקים), אבל הוא חושב על עצמו ולא על אחרים, אין הוא רואה אף אחד. וכאותרו לשון השגור בפיות בני האדם: "אין הוא רואה אף אחד ממטר". כיון שהוא עטוף בשריון, אין הוא יכול להתאחד עם אחרים. רק כשהוא מסיר

הרבי ר' זושא זיע"א אמר שכדי לקיים מצות תשובה כדבעי, אינו דבר קל, אבל לפי מדרגתו, יכולים אנו לקיימה על-ידי חמשת הדברים שהם ראשי תיבות תשובה. תמים תהיה עם ה' אלוקיך, שויתי ה' לנגדי תמיד, ואהבת לרעך כמוך, בכל דרכיך דעהו, הצנע לכת עם ה' אלוקיך. אכן חמשת אלה כוללים את כל יסודות חיי היהודי. תמים תהיה כולל את יסודות הבטחון, שויתי ה' כולל את יסודות האמונה. וכן זה כולל את יסוד היראה, כי כשהאדם זוכר שהקב"ה עומד נכחו, הוא נמנע מן החטא. ואהבת לרעך כמוך זה אהבת ישראל. בכל דרכיך דעהו, זה ג"כ דוגמת שויתי, אלא שזה נכנס כבר גם לענינים הגשמיים. והצנע לכת בונה את הקשר העמוק עם השי"ת, לבל יהיה באופן חיצוני, אלא באופן פנימי. ובכן, כשהאדם מתעלה בחמשת הדברים האלה, הוא נעשה יהודי אמיתי.

ובזמנים כאלה שבני ישראל זקוקים לישועה גדולה, ראוי ביותר לעבוד על חמשת אלה. ואם אנו מדברים על האמונה והבטחון, הרי ברור לכל שאלה הם הדברים שמחזיקים את היהודי בכל המצבים, כגון האמונה הפשוטה שאין עוד מלבדו ושהקב"ה מלווה אותנו על כל צעד ושעל. ואף האמצעי, ואהבת לרעך כמוך, כבר קבעו צדיקי החסידות שהוא נחשב לאחד מהיסודות החזקים ביותר של היהדות ושומר על היהודי במצבים הקשים ובונה את יהדותו.

והצדיקים היו מדברים על זה הרבה שיש שרואים שיש דינים בעולם ומתעוררים לחזור בתשובה, והדבר הראשון שצריכים לתקן הוא האחדות בעם, כי האחדות היא התריס החזק ביותר מפני הפורענות. ואחת הסיבות שהיא התריס החזק ביותר היא שבסוף היא תביא גם לידי תשובה. את זאת צריך להסביר למי שמתפלל איך יתכן שהאחדות לבדה תועיל, סוף כל סוף הרי ישנם חטאים ועוולות. התשובה היא שהחיבור בין יהודים גורם לנשמות שתתגלנה ואז הם מתעוררים לחזור בתשובה.

צריך אם כן להרחיב את הענין, בפרט בימים האלה שבהם כל אחד רוצה שתהיה לו תריס מפני הפורענות, לעצמו ולכל בני ישראל, שהרי אנו רוצים להציל את כלל ישראל ולהמשיך את הישועה לשכינה הקדושה.

כשהאדם נותן לאחרים, ושוכח מעצמו, הוא מחזק בזה את הנשמה

נשמת האדם רוצה להתגלות, כי כשהיא מתגלית, יש השראת

את השריון על-ידי שהוא עוסק בנתינה ועזרה לזולת וראשו שקוע בזה, רק אז נשמתו מתגלית, וכשנשמתו מתגלית, הוא פוגש את זולתו. הנשמה שלו מתגלית ונשמתו חבירו מתגלית, וביחד רואים עולם חדש.

כל הרגש במקומו מונח

הצדיקים הדריכו הרבה על זה. אולם כשהאדם שרוי בעת צרה, פעמים הרבה אינו יודע איך לקיים הדבר למעשה. על כן נציג עכשיו כמה נקודות מעשיות. ראשית צריך לדעת כך: רגשות האדם יש להם מקום. הנה אם מביאים לאדם אל ביתו ארגזים רבים של אוכל וספרים וישאירים על רצפת ביתו כמו שהם, לא יוכל להזיז שם את ידיו ואת רגליו. והעצה היא לו לפתוח את הארגזים ולהניח כל דבר במקומו בארונות שבביתו. אף כאן, כשהאדם מוצא את עצמו מוצף בהרגשים, פחד, סקרנות לדעת את הקורה בכל רגע, רצון לחקור אחר העתידות, שנאה, כעס, דאגה, וכן הלאה, עליו לדעת שהקב"ה יצר באדם מספיק ארונות להניח בהם את כל ההרגשים. אבל הוא צריך להכניס כל דבר במקומו. אחרת, לא יהווה דירה. לא יוכל לא ללמוד ולא להתפלל, ויתהלך ביום כאילו הוא לילה ובלילה כאילו הוא יום.

הקב"ה נתן לו ארגזים של מזון וספרים והוא זרק הכל החוצה והתיישב ללמוד

והנה יש החושבים שהקב"ה רוצה שנהיה קרים. הוא מתנתק מכל הקורה ולא מעניין אותו כלום... אך זה אינו המהלך, כי אז לא הכניס את ההרגשים בארונות, אלא השליכם החוצה. הקב"ה נתן לו ארגזים של מזון וספרים והוא פתח את החלון, השליך הכל החוצה והתיישב ללמוד. לא כך האדם מתקרב אל ה'. על האדם להרגיש את כל ההרגשים אך להניח כל דבר במקומו. הקב"ה רוצה שהאדם יקח ספר תהלים ויקרא בכוונה ושם יניח את ההרגשים שלו. ואם הוא רואה שאין לו את המוחין לזה, כפי שהדבר מצוי כשהאדם בכאב גדול, עליו לדבר בשפתו. ידבר אל הקב"ה ויזכר כמה הקב"ה קרוב אליו וכמה הוא עוזר לכל אחד.

אם לא עכשיו אימת

וכן צריך האדם למצוא דרך לעזור ליהודי אחר. וצריך לדעת כך: לעזור ליהודי אחר, הוא דבר עליון. וזה לא רק כשאתה עוזר ליהודי שבקצה הארץ, אלא גם אם אתה עוזר ליהודי העומד לצדך, אתה עוסק באהבת ישראל הנעלית ביותר. בדרך כלל האדם נמנע מלעסוק בתורה ותפילה, במצוות ומעשים טובים, כי הוא עדיין מחפש את המתאים. כפי שהדבר מצוי בשידוכים. בנו כבר בן עשרים וחמש ועדיין לא נכנס לברית האירוסין. כבר הציעו לו עשר פעמים את המיועדת, אבל מה? הוא עדיין צריך לחשוב אם היא באמת מתאימה או שיש אחת מתאימה ממנה. אותו עיכוב יש להם לאנשים בענין התורה. יכולים לראות מי שמצהיר כל פעם בכל פה שהוא רוצה להתחיל ללמוד ברצינות, אבל הוא עדיין מחפש את הספר המוצא חן בעיניו, את

בית המדרש המוצא חן בעיניו, את המסכתא המתאימה. הוא מחפש ומחפש. אתה יכול לעשות לעצמך טובה ולהתיישב ללמוד! עוד מעט נראה מה. כרגע קח את הספר החדש והתיישב ללמוד. מצוה גוררת מצוה!!! הבא ליטהר מסייעין אותנו!!! מה אתה עסוק כל-כך?! פתח חומש ותתחיל לומר. חומש, רש"י, אור החיים הק'. זה כבר יעזור לך למצוא את מה שלבך חפץ.

כבר דיברנו בענין זה בשיעורי הבטחון, שזה שהאדם עושה את מה שלפניו, זה מה שפותח את הדלת אל ההמשך. אכן דיברנו אז בענין השידוכים שהאדם אינו רוצה לברר בענין הצעה מסוימת כי הוא אומר מראש: "הצעה זו אינה בשבילי". ולמען האמת, לא בשביל זה אתה מברר. אתה מברר כי זה עכשיו הפעולה שהקב"ה זימן לך עכשיו. תעשה את הפעולה הזו ותראה שהיא תביא לך את ההמשך. ולענינו, יש שהאדם מתעורר להתחזק באהבת ישראל, ואומר: אוהו, אני חייב לברר עכשיו מי זקוק לעזרה. הוא מעמיד צוות שלם שיתחיל לברר. "אבל היכן הצוות יישב? - אני חושב שצריך לשכור בשביל זה דירה. מי יודע היכן יש דירות להשכרה? לא, אני חושב שצריך לקנות, שיהיה גם לפעם הבאה". אתה יכול לעשות לי (ולעצמך) טובה?! חפש יהודי ותכין לו כוס קפה, בסדר? תתחיל לעשות טוב ליהודים. אל תענה למי שפגע בך. אהבת ישראל היא דבר עליון. היא שייכת לאני ה'. מלוא כל הארץ כבודו. לית אתר פנוי מיניה. והיא נחוצה באופן קריטי. כשהאדם מבין זאת, ימצא אפשרויות לרוב להטיב לאחרים.

דוגמא נוספת. חז"ל אמרו איזהו חכם הלומד מכל אדם. יסוד הזה הרי מביא ריבוי חכמה. הוא ראה דבר טוב אצל פלוני ודבר טוב אצל פלוני... אבל אם אין לו לאדם אהבת ישראל, אינו יכול לראות דברים טובים אצל אחרים, ואם כן הוא מושלל מקיום התורה. יש דברים אין סוף סביבו. יש גמילות חסדים סביבו, יש ריבונות של עולם סביבו, יש תורה סביבו, אבל אינו יכול לראות כלום. למה? - מפלוני אינו רוצה ללמוד, מפלוני ג"כ אינו רוצה ללמוד. ראית יראת שמים, ראית תורה, ראית מצוה, ראית זהירות, אבל עצמת את עיניך.

על האדם לזכור כי עת צרה היא ליעקב וממנה ייושע. האהבת ישראל היא תריס מפני הפורעניות. יהודים זקוקים לישועה בכל מקומות מושבותיהם. ה' ישמרנו ויצילנו. ובכן, האדם עושה זאת באופן יותר פנימי. הוא מבין שכאשר תלמידי הבעל שם דיברו על ואהבת לרעך כמוך אני ה', התכוונו למשהו יותר גבוה.

מעלת היהודי על פני המלאך

באמרות טהרות הביא שפעם היה הרה"ק רבי שמואל מקאמינקא זיע"א אצל רבו הרה"ק רבי משה המגיד מטשודנוב זיע"א (תלמידו של ה'תולדות') והכין את עצמו בבית הכנסת לתפילת שחרית. באמצע ההכנות, בעוד הטלית על כתיפו, ניגש אליו יהודי פשוט וביקש ממנו במפגיע שיעשה לו איזו טובה. הראה לו הרה"ק מקאמינקא בידו: "לא עכשיו! לאחר התפילה, נוכל לדבר..."

הבחין בכך רבו המגיד מטשודנוב, קרא לו ושאל לפשר הדברים. כשאמר לו שהלה ביקש ממנו טובה ודחהו לאחר התפילה, אמר לו רבו:

שמעתי מאבי מורי זצ"ל סיפור מופלא אודות המשגיח הגה"צ רבי אליעזר אליהו דסלר זצ"ל, בעל ה'מכתב מאליהו'. הנה כידוע הרב דסלר היה נוהג באופן תמידי להקדים ולהשמיע את השיחות שהוא מתעתד למסור בישיבה באוזני רעייתו הרבנית הצדקנית ע"ה, שהיתה אשה גדולה בפני עצמה, בנוסף להיותה בת גדולים

מאוצרותיו של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

הנה המעיין בדברי חז"ל והראשונים, יראה כי ישנה סתירה לכאורה באיזה גיל הכיר אברהם את בוראו. הרמב"ם כתב: "בן ארבעים שנה הכיר אברהם את בוראו". מנגד בתחילת דבריו הוא כותב: "איתן זה התחיל לשוטט בדעתו והוא קטן". וכן ידועים דברי הזוהר הקדוש (א, קכט) שכבר בהיותו בן ג' שנים הכיר את בוראו.

כן מצאנו בהדיא בתהילים (קי, ג): "עמך נדבות ביום חילך בהדרי קודש מרחם משחר לך טל ילדותיך", ומפרש שם רש"י שפסוק זה מוסב על אברהם אבינו שכבר משחר ילדותו מרחם, התעטף בהדרת קודש, בכך שהכיר את בוראו, ולכן זכה שיתנדבו לו אוהביו לעזור לו במלחמותיו עם חמשת המלכים.

ואמר בזה המשגיח הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל, כי בודאי תחילת הכרת אברהם אבינו בבוראו החלה כבר בהיותו כבן ג' שנים, אולם זו היתה רק ההתחלה. התחלה שרחוקה היתה עדיין מרחק רב ממה שהיה עליו להגיע. מכאן ואילך החל תהליך ארוך של עבודה עצמית, שבה שקד בעמל רב על תיקון מידותיו, על טוהר אמונתו ועל זיכרון נפשו, שלב אחר שלב, עד שהגיע בהיותו כבן ארבעים לפסגת ההכרה בבוראו, הכרה כזו שאין למעלה הימנה.

זה הוא שכתב הרמב"ם שמהיותו בן ארבעים שנה התחיל להשיב תשובות על בני אור כשדים, משום שקודם שהגיע לשלמות של כיוון שהכיר וידע' לא ניסה כלל להשפיע על אחרים, ורק מכאן

המתבונן יתפלא, הכיצד הצליח אברהם אבינו לזכות הגדולה להיות עמוד האמונה של העולם כולו, בעוד לכאורה קדמו לו רבים וטובים בדורות לפניו שהאמינו בה' בכל מאודם; כמו מתושלח, נח, שם ועבר ועוד, ולא זכו למה שזכה הוא שתהיה לו השפעה כה רחבה על אלפים ורבבות אנשים הנוהים אחריו?

יתירה מזאת יש להתבונן, הלוא חז"ל מתארים לנו (בראשית רבה מב, ח) שאברהם העברי היה יחידי ובודד הניצב בעבר אחד של העולם, מאמין בעוז ובגבורת נפש בצדקת דרכו ושיטתו, ודואג לפרסם שם אלוהיו בעולם. לעומתו ניצבו בעבר השני כל העולם כולו מאוחדים ומאוגדים באמונה טפילה באלילים ובמזלות, והוא בא לממלכות גדולות ולערים גדולות עם המצאה חדשה בלתי מוכרת עד עתה, וערער על המוסכמות הברורות והקבועות בבריאה, שיבר צלמים וערך מערכות וויכוחים ברבים, ולמרות זאת היתה לו השפעה כה גדולה. מה היה סוד הקסם שלו? שבאמצעותו זכה לכל זה?

ונראה לבאר על פי המשל הידוע שהשיב הגאון מוילנא לרעו הגדול המגיד מדובנא, כאשר נשאל על ידו מה היא הדרך הטובה ביותר להשפיע על הכלל ברוחניות?

השיב הגאון, משל למה הדבר דומה? לבקבוק יין שיש סביבותיו כוסות ריקים, וכאשר ממלאים את הבקבוק עד גדותיו נשפך מתוכנו לצדדים ונמצאים הכוסות מלאים מאליהן.

כך גם כאשר רוצה האדם להשפיע על סביבתו יראת שמים ומידות טובות. הרי שהדרך הטובה ביותר לכך היא, שידאג בראש ובראשונה למלא בהן את עצמו, וכך בהיותו מלא וגדוש עד גדותיו בתורה ובמעשים טובים, ממילא תמשך השפעתו ממנו אל סובביו. אך אם לא יעשה כן, מובטח הוא שיפלו דבריו על אוזניים ערלות.

הראשון להנהגה זו היה הוא אברהם אבינו עליו השלום. קודם שהרחיק לכת להשפיע על אחרים עבד על עצמו עבודה אישית מופלגת, בשיפור אישיותו, ריסון מידותיו ותיקון מעשיו. התמיד במחשבות על תכלית האדם בעולמו, ושוטט בדעתו ביום ובלילה מי ברא הכל ומי המשגיח עליהם, וכשהגיע לחקר האמת החזיר זאת למעמקי הלב ללא הרף, ורק אחרי שנים ארוכות של עבודה עצמית זו, החל להשפיע על אחרים!

וזאת מניין?

ואילך התחיל להשיב תשובות.

מעתה, אין זה פלא כיצד הצליח להשפיע על רבבות אנשים עד שזכה להיות 'אב המון גוים', משום שאכן גם לפני אברהם היו גדולים וטובים שהכירו את בוראם בדרגה כזו או אחרת, אך לפי דרגתם לא הגיעו למלא את קנקנם כל כך, באופן שישפיעו גם על סביבתם.

אחד היה אברהם שכן הגיע למילוי עצמי בהכרה מוחלטת כזו שעלתה על גדותיו, עד שמאליה פעלה את פעולתה והצליחה לחדור אל לב ההמונים.

היסוד הוא, שככל שהאדם מלא יותר בתוכו, מעובד יותר בנפש, שוקד יותר על תיקון מידותיו, כך גם השפעתו על סביבתו הולכת וגדלה!

וכך גם נהגו כל חכמי המוסר, שעבדו על עצמם לא לדבר ברבים על עניינים שעדיין אינם שלימים בהם לפי דרגתם, בבחינת קשוט עצמיך תחילה ואחר כך קשוט אחרים, ורק לאחר הכנה רבה של חשבון הנפש ועיון היטב בפשפש מעשיהם ונמצאו הגונים בדבר, החלו להטיף לאחרים.

שמעתי **מאבי מורי זצ"ל** סיפור מופלא אודות המשגיח הגה"צ רבי **אליעזר אליהו דסלר זצ"ל**, בעל ה'מכתב מאליהו':

הנה כידוע הרב דסלר היה נוהג באופן תמידי להקדים ולהשמיע את השיחות שהוא מתעתד למסור בישיבה באוזני רעייתו הרבנית הצדקנית ע"ה, שהיתה אשה גדולה בפני עצמה, בנוסף להיותה בת גדולים - בתו של הגה"צ רבי **נחום זאב מקלם זצ"ל**, נכדת אבי תנועת המוסר רבי **ישראל סלנטר זצ"ל**, ומיוצאי חלציו של **הגאון מוילנא זצ"ל**.

מספרים שבפקחותה העצומה ובידיעותיה הנרחבות בתחומים רבים פעמים שהיתה מוסיפה נופך על דברי בעלה ומאירה אותם באור יקרות.

והנה באחת השיחות שהשמיע באוזניה, היא שאלה אותו לבסוף:

"האם הינך בטוח בעצמך שאתה כבר אוהז בדרגות אלו..."

הרב דסלר נחרד עמוקות לשמע השאלה, וחקר בדעתו האם אכן ראוי הוא כבר לדבר על אותן הנקודות שהוא רצה להשמיע ברבים, ומשחש בעצמו שאין הוא עדיין ראוי, טרח והכין שיחה חדשה.

מפליא!

ואכן העיד תלמידו, הגאון רבי **יעקב אדלשטיין זצ"ל**, רבה של רמת-השרון, ששמע פעם מפיו של הרב דסלר כדברים האלה: "כשנצרך אני לומר שיחה בפני בני הישיבה זמן ההכנה לוקחת לי כשתים עשרה שעות כדי להכין אותה. אולם כשנצרך אני לומר שיחה בפני בעלי בתים באנגליה או באמריקה מספיק לי הזמן מאז שאני נכנס לבית המדרש, מנשק את המזוזה, עולה לבמה ומנשק את הפרוכת כדי למסור את השיחה".

רבי יעקב שאלו לסיבת הדבר, והוא השיב: "בשביל לומר שיחה בישיבה אני צריך שעות הכנה כי מי אני שאומר שיחה בפני בחורי ישיבה העוסקים כל היום בתורה. הרי הם הרבה יותר חשובים ממני, הם לומדים כל היום ואני לא לומד כל היום. כדי שאוכל לדבר בפניהם מוכרח אני לעלות דרגה, ולעמוד לחיות את הדברים שאני

אומר להם כדי שאהיה שייך לזה".

בזאת הסביר המשגיח הגה"צ רבי **מאיר חדש זצ"ל**, את הסיבה שבגינה כינו בהיכלי הישיבות את הועדים המוסריים בכינוי 'שמוע'ס' [שיחה], ולא 'שיעורי דעת' וכדומה. משום שבענוונותם לא הרגישו המשגיחים את עצמם כמי שגבוהים הם במעלה יותר מן השומעים, ומכיון שכך אין להם את הזכות והיכולת להטיף מוסר לאחרים. על כן הם בקשו להדגיש כי הועדים אינם אלא בבחינת 'אז נדברו יראי השם'. בשפת האידיש הוא כינה זאת: "מיר שמועס'ן דורך צו זאמען" (הננו משוחחים בינינו יחדיו), ומשום כך השתמשו בשם 'שמוע'ס' המבטא יותר תחושה זו!

כשהגישה היא כזאת, כשגם במדבר מקוננת תחושה זו של חשק ורצון להגיע לדרגות שהוא מעורר עליהם, יכול הוא לדבר אף על דברים גבוהים שאין הוא אוהז בהם עדיין, כי מבחינתו הוא רק משתף בתחושותיו ובשאיפותיו את השומעים עד להיכן ניתן להגיע ולעלות, ולמרות שאינו שלם בכך הגישה משפיעה, כי היא נובעת ממעמקי הלב.

סיפר מרן הגאון רבי **משה שטרנבוך שליט"א**, שכאשר נסע פעם בספינה מארץ ישראל לאיטליה, נסע עימו בצותא האדמו"ר הקדוש רבי **דוד משה מקרעטשניף זצ"ל**. במהלך הנסיעה הודיע לו הרבי כי ידוע לו שלקראת הלילה עומדת להתקיים בלובי הספינה הרצאה מיוחדת בחומרת העישון, מפי אחד הפרופסורים הגדולים וידועי השם בעולם שנוסע עימו, ומצד חובת 'ונשמרתם מאוד לנפשותיכם' כדאי להיכנס לשמוע את דבריו בענין.

בהרצאתו, עמד הפרופסור על נזקי העישון והשלכותיו על חיי האדם ובריאותו, והתריע על כך שהעישון מקצר את ימיו של האדם באופן ודאי!

לאחר שעות ספורות, מספר רבי משה, לתדהמתי ולהשתוממתי המוחלטת לפתע אני רואה את הפרופסור בכבודו ובעצמו... מעשן סיגריות להנאתו!

העיז רבי משה פנים, ושאלו כיצד יתכן הדבר שכבודו מרצה בשפה כה ברורה וחדה במגרעות העישון, עד כמה הוא מהוה הרס ונזק לבריאות האדם, ובצביעות מאין כמותה אתה בעצמך מעשן?

השיב לו הפרופסור בפליאה: "אינני מבין את טענותיך, וכי מה כל זה קשור אלי? וכי אני אמרתי לא לעשן, הרי רק העמדת את הציבור על חומרת הדבר שהעישון מקצר ימים, וכי בגלל זה מחוייב אני להפסיק לעשן?... אני מעדיף להפסיד עשר שנים מחיי ובלבד שאוכל לעשן, בלא זה אין לי חיים..."

וכדי בזיון וקצף!

נקודה זו כאמור נגזרת מאורחותיו של אברהם אבינו, ונוגעת לכל יחיד ויחיד. כדי שאכן יזכה האדם להיות 'מקרין' באישיותו, ומשפיע השפעה חיובית של מידות טובות והנהגות ישרות, לא יועילו לו דיבורים הרבה ולא שיחות מוסריות ארוכות. העצה היא שיעבוד האדם על עצמו, ומתוך השתלמות מידותיו ודרכיו יזכה גם להקרין על סביבותיו, על בניו וקרוביו, תלמידיו ושומעי ליקחו.

(קטעים מלוקטים, מתוך סדרת הספרים 'אוצרותיהם אמלא')

אמר המשגיח מקמניץ לתלמידו הנאמן: "אני רוצה לגלות לך סוד: אני יודע את 'הנוסחה הסודית' של בעלי האלכימיה! וכיון שאני רוצה שתזכור אותי, זו תהיה המתנה המיוחדת שאתן לך. בטוחני שבזכותה לא תשכח אותי כל ימי חיך!"

הגאון רבי יעקב שיש שליט"א על ניצול החיים לטובה

שְׂכָרָה הַרְבֵּה מְאֹד (טו א)

אתה סופר עד שישים - והנה עברה דקה, חלפה לבלי שוב.
"מה יעשה האדם באותן שישים שניות? דבר זה נתון ביד האדם:
אם הוא מתייחס אליהן בבטול ומבזבז אותן לריק - הוא הופך זהב
למתכת פשוטה. הוא לוקח דבר שיכול להיות נצחי ומשליך אותו
לפח האשפה, אבל אם הוא יודע לנצל את השישים השניות הללו
לדקה של למוד, לעניית אמן יהא שמייה רבה או לאמירת פרק
תהלים - על ידי כך הוא הופך את המתכת לזהב! שישים השניות
הללו יצרו דקה של נצח!"

כך צריך האדם להתייחס לדקה הנוכחית, ולדקה שלאחריה, ולדקה
שתבוא לאחר מכן, וכן הלאה."

אמר המשגיח לתלמידו: "אם רק תדע לנצל את שלל הדקות
המרכיבות את חיך, תזכה להיות כמו אותו בעל אלכימיה שיודע
את הסוד כיצד להפך מתכת לזהב, וכך תהפוך לעשיר המפלג
ביותר, בידך הדבר!" "ואחרי שגלית לך את סודו של האלכימאי",
סיים המשגיח, אני בטוח שתדע להכיר לי טובה, וממילא בטוחני
שלא תשכחני כל ימי חיך."

עד כאן סיפורו של המשגיח מקמניץ ו'נוסחת הפלא' של האלכימאי.
לפני כמה חדשים דרשתי באחד מבתי הכנסת בבני ברק וסיפרתי
על ה'עצה לחיים' שנתן המשגיח מקמניץ לתלמידו.

לאחר הדרשה נגש אלי אברך ואמר לי: "בבחרותי למדתי בשיבת
סלבודקה בבני ברק. אחד המשגיחים בשיבה הוא הרב הלל שטרן,

סיפר לי אברך שמוצאו מבורו פארק שבברוקלין, שבבחרותו הוא
גלה למקום תורה ובא ללמוד בשיבת קמניץ בירושלים.

מטבע הדברים, ההורים באמריקה דואגים לבנם כיצד יסתדר
לבדו בהיותו הרחק מביתו, היכן יאכל בשבתות ובחגים. מיד בבואו
לישיבה קרא לו המשגיח של קמניץ, רבי משה אהרן שטרן זצ"ל,
ואמר לו: "אתה יכול להרגיע את הוריך. תאמר להם שביתי יהיה
לך לבית, אתה תהיה בן בית אצלנו, תהיה סמוך על שולחנו בימות
החול, בשבתות ובחגים."

חלפו שנים, הבחור התעלה בשיבה, וכשהגיע לפרקו חזר לביתו
שבניו יורק. לפני נסיעתו הוא בא להיפרד מהמשגיח שהיה לו כאב.
אמר הבחור: "אני מבקש מהמשגיח שייתן לי מתנה מיחדת, שלא
אשכח אותו לעולם."

אמר לו המשגיח: "גם אם אתן לך מתנה יפה, אין זה מביטח שתזכור
אותי. בהתחלה עוד תזכור אותי, אך עם הזמן הרגש מתקהה
והשכחה משתלטת על האדם. על כן אתן לך מתנה מיוחדת במינה
- עצה לחיים, ובטוחני שבזכותה לא תשכח אותי כל חיך."

רבנו בחיי כותב ב"חובות הלבבות" (שער הבטחון) שיש "בעלי
אלכימיה". אלכימאים, היודעים להפוך כסף לזהב, ונחושת ובדיל -
לכסף. הוא משווה בין "בעלי אלכימיה" לבעלי מדת הביטחון, ואומר
שלבעל ביטחון יש עשרה יתרונות על פני "בעל אלכימיה".

בעל אלכימיה, שיודע את הסוד כיצד להפוך מתכת לזהב, יכול
להתעשר עושר מופלג, יותר מכל אנשי העסקים הגדולים בעולם.
האלכימאי אוסף ברזלים פשוטים, המצויים בטבע בכמות בלתי
מוגבלת, והופך אותם לזהב, וכך הוא יכול להפוך בקלות רבה
למיליארדר.

אמר המשגיח מקמניץ לתלמידו הנאמן: "אני רוצה לגלות לך סוד:
אני יודע את 'הנוסחה הסודית' של בעלי האלכימיה! וכיון שאני
רוצה שתזכור אותי, זו תהיה המתנה המיוחדת שאתן לך. בטוחני
שבזכותה לא תשכח אותי כל ימי חיך!"

ובכן, איך הופכים מתכת לזהב? אמר המשגיח מקמניץ: "חיי
האדם מורכבים משנים, והשנים מחודשים, והחודשים משבועות,
והשבועות מימים, הימים מורכבים משעות והשעות מדקות. דקה
אחת מורכבת משישים שניות. שישים שניות חולפות מהר מאד.

את החלון והשליך אותו החוצה מבעד לחלון... האברך הביט בו בתמיהה, אך לא היה נעים לשאול אותו לפרש הדבר. האוטובוס המשיך בנסיעה, וכעבור חמש דקות חזר המחזה על עצמו: הבחור שלף מארנקו מטבע נוסף של חמשה שקלים והשליך גם אותו מבעד לחלון. חלפו עוד חמש דקות, ושוב התרחש אותו מחזה מוזר. וכך במשך כל הנסיעה עד ירושלים, מדי חמש דקות היה הבחור שולף מטבע של חמשה שקלים ומשליך אותו מבעד לחלון...

סוף סוף הגיע האוטובוס אל היעד. בתחנה המרכזית בירושלים, רגע לפני שהשניים נפרדים איש איש לדרכו, פנה הבחור אל האברך ואמר לו: "אני צריך להגיע לכותל המערבי, הארנק שלי ריק, אין לי עלי אפילו שקל אחד, אולי אתה יכול לתת לי חמשה שקלים?"... במשך כל הנסיעה האברך היה עד להתנהגותו המוזרה של הבחור ונשך את שפתיו, אבל הבקשה הזו היתה יותר מדי עבורו והוא לא יכול היה עוד להתאפק. "אינך מתבייש?! הטיח האברך בבחור. "במשך כל הדרך מבני ברק לירושלים, מדי חמש דקות השלכת החוצה מטבע של חמשה שקלים, אין לך ערך לכסף! וכעת, אחרי שרוקנת את כל הארנק, אתה מעז לבקש ממני חמשה שקלים?!"... אמר לו הבחור: "תנוח דעתך. אל תתמה על מה שעשיתי. הכל נעשה במחשבה ובשיקול דעת. פשוט רציתי להציב בפניך מראה, להמחיש לך כיצד אתה נראה..."

האברך לא ירד לסוף דעתו: "מה רצית להמחיש?". הסביר לו הבחור: "כשהאוטובוס יצא לדרך, שמתי לב שאתה יושב בטל, בוהה באוויר, מביט החוצה, עוצם עיניים לרגע, ושוב פוקח אותן ומשוטט בהן ימינה ושמאלה. אמרתי לעצמי: אמחיש לך בדיוק כיצד אתה נראה... אתה לוקח חמש דקות של חיים, פותח את החלון - ומשליך אותן החוצה, אתה ממשיך לבהות ולהביט ימינה ושמאלה באפס מעש, ושוב חולפות חמש דקות. ושוב אתה לוקח חמש דקות של חיים, פותח את החלון - ומשליך אותן החוצה, וכך עשית במשך כל הדרך עד שהגענו לירושלים. השלכת את כל אותן דקות יקרות של הנסיעה מבני ברק לירושלים..."

"תגיד לי", אמר הבחור לאברך, "מדוע לא ניצלת את הדקות היקרות הללו? הרי יכולת לנצל אותן ללמוד, לאמירת תהלים. כשבקשתי ממך שתיתן לי חמשה שקלים, אמרת לי: אם אין לך ערך לכסף, למה שאתן לך כסף, ואני אשאל אותך: אם אין לך ערך לחיים, למה שהקב"ה ייתן לך כל כך הרבה שנים של חיים?"

(מתוך 'דורש טוב' ויקרא)

בנו של המשגיח מקמניץ, רבי משה אהרן שטרן. באחד הוועדים שמסר ר' הלל לתלמידים הוא דיבר איתנו על ניצול הזמן. לפתע, באמצע ה'וועד', הוא הדהים את כלום: הוא הוציא מכיסו שטר כסף, הצית גפרור ושרף את השטר. היינו המומים. ואז הוא אמר: "דעו לכם, לשרוף דקה מהחיים חמור יותר מאשר לשרוף שטר של מאתים שקל!"

סיפר האברך: "המעשה החריג שעשה ר' הלל לעיני הבחורים הפך לשיחת היום בישיבה, ואת זה בדיוק הוא רצה להשיג - לזעזע אותנו ולהמחיש לנו את יקרת הזמן ואת חשיבות ניצול הזמן".

הוסיף האברך: "אין ספק שזהו מעשה חריג ויוצא דופן, אבל אחרי ששמעתי ממך את הסיפור על רבי משה אהרן שטרן, אני מבין מנין ר' הלל קיבל את השיעור הנפלא הזה - מאביו, אפשר לקחת דקה ולהשליך אותה לפח, ואפשר לקחת דקה ולהפך אותה לנצח".

התכנית שלהם היתה מחוכמת

ילדי ירושלים ידועים בחכמתם ופקחותם. פעם באו כמה ילדי חמד בירושלים לצדיק הירושלמי רבי אריה לוי זצ"ל, ונסו 'לאתגר' אותו. אחד מהם לכד פרפר חי והחזיק אותו בכף ידו. הם פנו אל רבי אריה ואמרו לו: "בכף היד של הילד הזה יש פרפר. הרב ינחש, האם הפרפר חי או מת?"

התכנית שלהם היתה מחוכמת: אם רבי אריה יאמר שהפרפר מת - הילד יפתח את כף ידו וישחרר את הפרפר החי, ואם יאמר שהפרפר חי - הילד ימנע למוות את הפרפר שבתוך כף ידו, ואז יפתח את אצבעותיו לרווחה ויראה לו שהפרפר מת... כך יצליחו הילדים השובבים להערים על רבי אריה...

רבי אריה בפקחותו הבין מה מנסים הילדים להשיג בתעלולם המחוכם, וכששאלו אותו האם הפרפר חי או מת, אמר להם בחיוך: "בידכם הדבר!..." והוסיף: "מכאן תלמדו את הלקח לחייכם שלכם: החיים שלכם - בידים שלכם..."

למי שאין ערך לחיים, למה שיבקש שנות חיים?

רבי נח וינברג זצ"ל, ראש ישיבת "אש התורה", חיבר ספר נפלא על מ"ח קניני התורה. את הספר הוא פותח בסיפור הבא:

אברך עלה על אוטובוס קו 400 מבני ברק לירושלים ותפס את מקומו ליד החלון. לידו ישב בחור ישיבה. האוטובוס יצא לדרך. כשהגיע האוטובוס לצמת מסובים, התרחש לנגד עיניו של האברך מחזה מוזר הבחור שלף מארנקו מטבע של חמשה שקלים, פתח

גליון 'לקראת שבת' יו"ל בחסות
'אמונה וחסד' דפוס וכריכ"ה בע"מ 02-6715501

זיכוי הרבים בהפצת גליון זה
לעיי"נ הרה"ח בנימין ב"ר דוד צבי רוזנטל זצ"ל
גלב"ע ר"ח אב תשע"ו

כעבור כמה דקות, אנחנו מבחינים שרבי אורי שם את ידו על פיו וממלמל משהו ושוב חוזר ללמוד... עברו עוד כמה דקות, רבי אורי נגש לטלפון, מחייג למספר האחרון, לאשה המדוברת וחוזר שוב בנחת: "גבירתי כפי שאמרתי לך תתקשר לאחד מארבעת הפעילים הללו..."

כך הרב אורי זוהר חינך את אורי זוהר

הרב ישראל ליוש

לך לך מארצה וממולדתך ומבית אביך... (יבא)

רבות נכתב במפרשים מדוע פירט לו הקב"ה בציווי ההליכה שעליו לצאת מהארץ, מהמולדת ומבית אביו, די אם היה אומר לו לצאת מארצו וללכת אל הארץ אשר יראה לו, הרי יציאה מהארץ כוללת גם יציאה מהמולדת ומבית האב. גם סדר היציאות הפוך, כי ראשית אדם יוצא מבית אביו, לאחר מכן מהמולדת ורק לבסוף הוא יוצא מהארץ, מדוע אם כן כתבה התורה בסדר הזה?

הרמב"ן והכלי יקר מבארים, כ"א בדרכו, שכדי להקל לאברהם אבינו את הניסיון הזה, ציווה אותו הקב"ה מהקל אל הכבד. היציאה מהארץ היא הקלה ביותר, כי האדם פחות קשור לארץ הגדולה. אחריה באה היציאה מהמולדת, אליה האדם יותר מחובר, ולכן היציאה משם קשה יותר מהיציאה מהארץ, הרי הוא יותר קשור לאנשי המולדת שלו. והקשה ביותר היא היציאה מבית אביו, כי זו המסגרת האישית והמשפחתית של האדם.

מרב"ן הגר"ז מבריסק ז"ע מפרש שהקב"ה רצה לזכות את אברהם אבינו בשלוש מצוות נפרדות, יציאה מהארץ, יציאה מהמולדת ויציאה מהבית. אילו הוא היה מצווה אותו בסדר הנכון, מבית אביו, מהמולדת ומהארץ, היתה כאן מצוה אחת - לצאת מהארץ, ורק פירט את סדר הדברים, כיצד עושים זאת, ראשית יוצאים מהבית, לאחר מכן מהמולדת ולבסוף מהארץ, אבל כדי שהוא יזכה בשלוש מצוות נפרדות, הוא אמר לו א"ז בסדר הפוך, צא מהארץ, ובכל זאת אפילו שזה כולל גם יציאות מהמולדת ומבית אביו, יש כאן עוד מצוות, יציאה מהמולדת ויציאה מהבית.

נראה להעמיק קצת בדברי מרב"ן הגר"ז: שלושת המצוות הללו הן באמת שלוש מצוות נפרדות, כי ענין היציאה, אינו רק ענין טכני שלא יהיה במקום הזה, אלא הוא ענין תרבותי ורוחני, הקב"ה ציווה לאברהם אבינו לצאת מהתרבויות שהוא גדל עליהם, ובכל מקום יש תרבות נפרדת, ומכולם עליו להיפרד, מתרבות הארץ, מתרבות המולדת ומתרבות בית אביו, ועל כל יציאה הוא זוכה במצווה נפרדת, כי שלוש עבודות נפרדות הן.

הנפרד מתרבויות' הגדול בדורנו ה"ה הרה"ג רבי אורי זוהר זצ"ל... והפרידה הזו היתה פרידה מוחלטת בגבורה עילאית, מתרבות עמוקה ולא פשוטה בכלל... מכל תרבות שרק היה דבוק בה הוא נפרד לחלוטין במאמצי על שלא פסקו, כפי עדותו, עד יומו האחרון, תרבות ארצו, תרבות מולדתו ותרבות בית אביו... עד שנסק אל על ונהיה 'בן תרבות' אמיתי שסוחף אחריו רבים וטובים שנפרדים בזכותו מתרבות הארץ ושבים לתרבות שמים... לפנינו שני סיפורי גבורה ששמעתי ממי שזכה להיות החברותא של הגאון רבי אורי זוהר זצ"ל:

בלילות שבת היינו לומדים מדרש רבה. באחד הפעמים רבי אורי היה מאוד עייף, אחר שבוע מאומץ מאוד של פעילות קדושה להשיב בנים אל אביהם שבשמיים, ועיניו לא הקשיבו לרצונו ללמוד תורה והן נעצמו מידי פעם. כשהבחנתי בכך, ניסיתי להציע לרבי אורי שנפסיק ללמוד והוא יפרוש לישון. רבי אורי סירב בתוקף, הרים את רגליו באוויר, החזיק את המדרש בשתי ידיו מול עיניו והמשיך ללמוד בהתאמצות מרובה. גם תכסיס זה לא הועיל זמן רב, ושוב עיניו חישבו להיעצם, אך לא יהודי כמו רבי אורי שכבר שבר מידה או שניים ממידותיו, יכנע לעייפות, הוא שוב סירב להצעתי לעצור את הלימוד המשותף, אף שאמרתי לו שגם אני כמותו עייף מאוד ומעדיף לעצור כאן... "ארבעים שנה ישנתי... הגיע הזמן ללמוד... בוא נמשיך..." הוא

הפעילים הללו, ואם הם לא יעזרו לך, תחזרי אלי ואני אשתדל לעזור לך" וכפי שאתם מבינים, היא שוב פתחה במונולוג המוכר: "אני רשמתי את הבן שלי לחינוך תורני והמצב שם..." רבי אורי שמע אותה בנינוחות עד שסיימה את דבריה, ורק אז ניתק את הטלפון בעדינות... ושבנו ללמוד.

כשסיימנו את הלימוד, פנה אליו החברותא: "תורה היא וללמוד אני צריך... ר' אורי מה קרה כאן? מה מלמלת שם? למה התקשרת שוב אחרי שהרגענו אותך ולכאורה נרגעת שעשית הכל בסדר...? אנחנו באמת רוצים להבין וללמוד...!"

"הביטו, אתם מכירים את הרב אורי זוהר מס' 1 שהוא מהעיתונים, המחזיר בתשובה... מראשי לב לאחים... איש חשוב... אני מכיר את אורי זוהר מס' 2 זה שארבעים שנה עשה מה שהוא רוצה, התנהג איך שבא לו, עכשיו אני כמו שומר בגן חיות, מנסה קצת לשמור על אורי זוהר 2 שלא יעשה מה שבא לו, שיתנהג כמו בנאדם, אני מנסה כבר הרבה זמן לאלף אותו, שלא יתנהג כמו חיה... לפעמים אני מצליח יותר ולפעמים אני מצליח פחות... כולם חושבים שהיצר הרע זה כמו עטלף שחור שבא מבחוץ ומתיישב על הלב, זה לא נכון! היצר הרע הוא אנחנו עצמנו בדמות אחרת... לאורי זוהר 1 יש אורי זוהר 2 ועליו אני שומר..."

בסיפור הזה עם האשה, פתאום קפץ לו האורי זוהר 2 וטרק את הטלפון בכעס, בעצבים, הוא השתחרר מהשמירה שלי, כשילתי באילוף... אני שואל אתכם: האם ה'חפץ חיים' וה'חזון איש' גם היו מתנהגים כך?!

אתם יודעים מה מלמלת...?! התפללתי לקב"ה שיאיר את עיני ואבין האם התנהגתי נכון? מה עלי לעשות? וכעבור כמה דקות ה' האיר את עיני והבנתי שבאמת לא התנהגתי נכון... הרי אם גם איתי היו הרבנים שלי מתנהגים בחוסר סבלנות כשחזרתי בתשובה, לא הייתי מגיע לאן שהגעתי, גם אני הרי שיגעתי אותם, והם היו סבלניים ואנושיים... לכן החלטתי לתפוס חזק את אורי זוהר 2 ולא לאלף אותו להתנהג כמו בנאדם, לא נתתי לו לברוח ממני, אני הרי שומר בגן חיות... תפסתי אותו, והוא התקשר כמו בנאדם ודיבר עם האשה כמו שצריך, ורק אחר כך הניח את השפופרת בעדינות... הפעם הצלחתי עליו, חיינתי אותו..."

הרים את רגליו יותר גבוה, הגביה את הספר גבוה יותר בשתי ידיו והתאמץ להמשיך לקרוא, עד שכבר כלו כל כוחותיו מעייפות ואז הפטיר בעליצות ובחביבות, כפי אפיו המתוק: "הוא חזק... אי אפשר עליו..." ונפרדנו בברכת שבת שלום...

בהזדמנות אחרת, כשבאתי לביתו של רבי אורי, הוא שוחח בטלפון, כשלידו החברותא והספרים פתוחים. מתוכן השיחה הבנתי שהוא כבר ניהל את השיחה הזו אתמול, וכעת הדברים חוזרים על עצמם... "כבר אמרתי לך אתמול, גבירתי" - אמר רבי אורי לאשה מעבר לקו - "הנה לך מספרי טלפון של ארבעה פעילים מלב לאחים, אם אף אחד מהם לא עזר לך, תחזרי אלי ואני אכנס לענין באופן אישי"

האשה לא נרגעה ושוב טענה לרבי אורי: "אני הכנסתי את ילדי לחינוך תורני ואני לא מרוצה..." והרב אורי חוזר בסבלנות מרובה על מספרי הטלפון ושמות הפעילים ועל הבטחתו להיכנס לענין באופן אישי אם הדברים לא יסתדרו, והאשה בשלה מתלוננת שוב ושוב, כאילו אינה שומעת כלל את הצעתו של רבי אורי, וכך הדבר חוזר על עצמו פעמים רבות, היא מתלוננת ורבי אורי מנסה להרגיע. סבלנותו פוקעת מעט ולאט, אך הוא מתגבר ומרגיע בפעם המי יודע כמה... בסוף, אחר פעמים רבות, רבי אורי אמר את דבריו בפעם האחרונה: "הנה מספרי הטלפון של ארבעה פעילים... ואם לא, אני אכנס לענין..." וטרק את הטלפון...

"עשיתי טוב?" - שאל אותנו רבי אורי - "מה אתם אומרים? הייתי צריך לעשות משהו אחר?"

שנינו הרגענו אותו פה אחד: "מה היה לך לעשות, הרי אמרת לה עשרות פעמים שאתה מוכן להיכנס לענין, אם מישהו אחר לא יעזור לה, והיא לא הקשיבה... אם לא היית מנתק זה לא היה נגמר לעולם..." נראה שרבי אורי נרגע, הוא חזר ללמוד עם החברותא והציעו לי להצטרף... כעבור כמה דקות, אנחנו מבחינים שרבי אורי שם את ידו על פיו וממלמל משהו ושוב חוזר ללמוד... עברו עוד כמה דקות, רבי אורי נגש לטלפון, מחייג למספר האחרון, לאשה המדוברת וחוזר שוב בנחת: "גבירתי כפי שאמרתי לך תתקשרי לאחד מארבעת

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה ראשית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'

גם בישיבת פוניבז', שכבר אז איכלסה בין שורותיה את המיטב של צעירי הצאן מציבור לומדי התורה, שרר בהלה וחוסר וודאות. רה"י הנערץ הגאון רבי דוד פוברסקי זצ"ל נשא אז שיחה יסודית, ועיקרי הדברים סבבו ענין ה'נושא בעול'. הוא סיפר מעשה נורא ממרנא הסבא מסלבודקא.

על בני התורה הנושאים על כתפיהם את האחריות לשמירת הארץ על ידי קיום התורה וההתחזקות בשקידתה ובשמירתה

מאת: הרב ישראל היימן

בימים אלו כלל ישראל נמצא באחת מהתקופות המכוננות בעם. מלחמה ניטשת עם אויב אכזרי שלא מבחין בין דם לדם ובין איש לרעהו. משמים הוכיחו לנו את אפסות ההישענות על בשר ודם ועל כוחי ועוצם ידי, נתנו לנו איתות ברור משמים לכך שאין לנו מגן וציונה אלא אדון כל הברואים המשגיח בכל עת על כל פרט ופרט, ואין לנו שיוך רק התורה הזאת.

בני התורה הנושאים על כתפיהם את האחריות לשמירת הארץ על ידי קיום התורה וההתחזקות בשקידתה ובשמירתה, עמלים בימים אלו ביתר שאת וביתר עוז יחד עם כל שלומי אמוני ישראל בתפילה ובתחנונים לאבינו אב הרחמן שיעמוד לעזרת ישראל לבל תיפול שוב שיערה משערות כל יהודי באשר הוא ושלווה ישכנו בתוכנו.

מצב זה אינו חדש לנו, עם ישראל ידע צרות מלחמות וייסורים מיום שירדה שנאה לעולם בשעת מתן תורה ועד ימינו.

מעניין להפנות מבט אל רבותינו מצוקי ארץ בהתייחסותם בתקופות דומות למצב ולתפקיד שלנו בו.

לפני חמישים שנה בדיוק בשעת מלחמת יום הכיפורים, כאשר אז כהיום שררו בלבול וחוסר וודאות בציבור הקטן שהיה אז כאן בארץ, שכן גם אז המלחמה פרצה בעיצומו של היום הקדוש מתוך הפתעה לעם היושב בציון וללא כל הכנה מוקדמת. התבצע גיוס שכלל המונים שלא העלו על דעתם עשר דקות קודם מה הולך לקרות וכבר היו בדרך אל החזית. אלפי הרוגים ומדינה צעירה שנמצאה לא מוכנה בעליל למצב המורכב.

גם בישיבת פוניבז' המעטירה, שכבר אז איכלסה בין שורותיה את המיטב של צעירי הצאן מציבור לומדי התורה, שררו בהלה וחוסר וודאות. ראש הישיבה הנערץ הגאון רבי דוד פוברסקי זצ"ל נשא אז שיחה יסודית מתוך מבט של תורה על תפקידם של בני התורה ועל ההרגשות אותם הם אמורים לשאת בקרבם בימים מורכבים אלו.

עיקרי הדברים סבבו ענין ה'נושא בעול'. הוא סיפר מעשה נורא ממרנא הסבא מסלבודקא.

בזמן מסוים הלך הסבא לבקר תלמיד שחלה במחלה קשה. הוא צעד בליווי אחד מגדולי תלמידיו ופנה לבקר את אותו חולה. כשנכנסו אל הבית גילו הסבא ותלמידו שמצבו של החולה קשה ביותר. הוא שכב

ללא ניע ובפקודת הרופאים היה אסור לו באיסור חמור להזיז אף אחד מאיבריו. כל תזוזה הייתה יכולה לסכן את חייו, פשוטו כמשמעו. החולה התאונן ארוכות על מצבו הנואש. הוא שוכב ימים ולילות בלי אפשרות לעשות כלום, רק להרהר בלימוד או בשאר דברים. מחמת הוראת הרופאים הוא לא יכול אפילו לסוב על צידו לקריאה או לעיסוק כלשהו והדבר גורם לו לייסורי גוף ונפש נוראיים. הסבא חיזק את תלמידו בדברים נרגשים ויצא משם בכאב על תלמידו המתייסר.

ביציאתם שאל הסבא את מלווהו אם הוא יודע כמה פעמים הוא מתהפך על מיטתו במהלך הלילה, האם הוא שם ליבו פעם לנושא הזה? התלמיד הראה כלפי חוץ את השתוממותו מהשאלה הבלתי צפויה שהציג לו רבו. הסבא שתק מספר רגעים ואז הרעים בקולו בתוכחה נוראה וחרפה מאין כמותה. הוא אמר לתלמידו המלווה רק משפט קצר: "עס שמעקט מיט רציחה" - זה מריח רציחה...

כאן הרעים ראש הישיבה הגר"ד זצ"ל בקולו. הסבא לימד אותנו שחיסרון בנושא בעול עם חברו, מצב שבנאדם לא יכול לשים את עצמו ממש בהרגשה דומה לזו של חברו הסובל, הרי היא דומה ומעין רציחה ממש!

מבהיל על כל רעיון!! ראש הישיבה האריך לדבר על אותם אלו הנמצאים סמוך לחזית ועל

אותם אלו הנלחמים תוך חירוף נפש, על הצורך ללמוד ולהתפלל מתוך הרגשה של שותפות וצרה כאילו אנו נמצאים שם ממש. לבל נהיה חלילה חשודים על רציחה.

אף בפרשתנו אנו מוצאים שהנושא בעול כמעשי אבות שסימן לבנים. אברהם אבינו שנפרד מעל לוט כאשר הוא מעמיד חיץ מוחלט בין דרכו - דרך ה' ויראתו, לבין לוט ודרך סדום אותה הוא בחר. מכל מקום כאשר לוט נשבה בין המלכים הוא יוצא למלחמה כמעט אבודה מראש מול ארבעת המלכים הבלתי מנוצחים כדי לשחרר את לוט. הוא מרגיש את צרת בן אחיו ומידת החסד של אברהם אבינו מניעה אותו לעשות ככל אשר בידו להוציא אותו משביו, לא משנה מה המצב הרוחני שלו.

אנו, נושאי דגל האמונה, התורה והמצוות, מחויבים לחוש את כל אותם אלו שסובלים, נעים ונדים מבתיהם, מתאבלים על יקיריהם, דואגים לאהוביהם, מסכנים את חייהם. אנו מחויבים בימים אלו להמשיך ולהחזיק במידתו של אברהם אבינו, ללמוד ולהתפלל, להתחזק ולייחל, להיות איתם בצרתם ולהכריע בכח האמונה התורה והתפילה את המערכה הקשה.

ובביאור הענין, להעמיק את ההבנה במהות התפקיד של נושאי התורה יש להעתיק את דבריו הנוראים והמופלאים של הנצי"ב בהעמק דבר בפרשתנו על הפסוק 'וירק את חניכיו' וכה דבריו הנפלאים: **"בנדרים ל"ב שהוריקן בדברי תורה, והוא פלא מה זה שעה לדברי תורה? אבל הענין הוא דזכות התורה היא חרב של ישראל וכו' ועל כן כל שהמלחמה כבדה יש להעמיק יותר בהלכה ולשנן את החרב" עכ"ל.**

ובפרשת בהר על הפסוק 'וישבתי על הארץ לבטח' לשונו הטהור: **"הוא הטעם והסיבה מה שנדרש בשני יובל להגדיל תורה דשמירת הארץ מאומות העולם הוא על ידי אנשי חיל היושבים על הספר וביובל אין אנשי חיל המושים למלחמה שהרי כל אחד שב לאחוזתו ואם כן יש סכנה בשיבת הארץ וכו' משום הכי הזהיר הכתוב ועשיתם את חוקותי וגו' ופלפולה של תורה היא חרבם של ישראל והיא המוספת שמירת המדינה וכל מה שהמלחמה יותר מסוכנת יש לחדד יותר החרב" עכ"ל.**

הרי לנו שאת הנושא בעול האמיתי אנו יכולים לבצע בפלפולה של תורה ובשינון החרב למלחמתה של תורה והיא שמירת הארץ האמיתית והניצחון המובטח!

המשך מעמוד 19 | הגה"ח רבי שמעון שפיצר שליט"א

יש לי בקבלה מרבתיי שבשמים יש מלאך בעל אלף ראשים, ובכל ראש יש לו אלף פיפיות, ובכל פה אלף לשונות, ובכל לשון הוא משבח ואומר שירה לפני הקב"ה. כך ששירתו של אותו מלאך עולה בכמותה על כל השירות והתשבחות שבני האדם אומרים לפני הקב"ה. ומעתה אשאלך: אם יש בשמים מלאכים כאלה, מה ערך יש לשירות ותשבחות שהאיש הישראלי אומר בזה העולם? התשובה היא, **שמעלתו של היהודי על פני המלאך היא, במה שהוא יכול להטיב ליהודי אחר, מה שאין המלאך יכול לעשות כן. אמור מעתה: מי שמטיב ליהודי אחר ואחר-כך אומר שירה, שירתו עולה על שירת המלאכים.**

הפטיר רבו מתוך תוכחת מגולה מאהבה מסותרת: **"אבל אם בא אליך יהודי לבקש ממך טובה ואתה דוחה אותו לאחר התפילה, אם כן אין לך שום מעלה על המלאכים, ואם כן איזה צורך יש בשירתך?"** הוסיף ואמר: **"אפילו כשעומדים בין גאולה לתפילה, אם שומעים מיהודי שזקוק לאיזו טובה, צריך להפסיק ולעשות לו את הטובה"**. האדמו"ר מרחמיסטריווקא זיע"א אמר בספרו את המעשה: **איני אומר זאת להלכה למעשה, אך אני אומר מה שקיבלתי.**

גדולה צדקה יותר מאמירת תהלים

ובספר **"בית פנחס"** מביא עוד על רבי שמואל מקאמינקא, שראה בספרים בענין הגדלות של אמירת כל ספר התהלים בלי הפסק. ביקש לומר את כל ספר התהלים בכוונה גדולה ובלי שום הפסק. החליט להקדיש יום אחד שבו יעזוב את כל הסדרים שלו, ורק יאמר אז תהלים מתחילת הספר ועד סופו ויזכה למדרגות הרמות שהאדם זוכה להן על-ידי אמירת תהלים כזו. אמר ועשה. בחר לו יום אחד ובו השכים קום בעלות השחר והתפלל במנין הראשון, ולאחר התפילה, התיישב מיד באמירת תהלים, וארכה לו אמירת התהלים כל היום.

ויהי לפנות ערב, ראה שנשארו לו עוד עשרה מזמורים בלבד, ונכנסה השמחה בלבו שהוא הולך לסיים את הספר.

פתאום נכנס אליו גבאול של רבו המגיד מטשודנוב ואמר לו שהרבי קורא לו. הראה לו באצבעו שהוא כבר מסיים ואז הוא מגיע. יצא הגבאי וכעבור דקות ספורות הופיע שוב. **"הרבי אמר בקפידה שתבוא תיכף ומיד ולא תמתין אף לא רגע אחד. התנער ממקומו והלך לרבו, וכאב לו מאוד שהוא הולך להפסיד את כל גיעתו. כשנכנס אצל רבו, התחיל רבו להתרעם עליו מדוע לא הגיע מיד. התפלא מה הקפידה הגדולה שיש לו עליו. אמר לו רבו: "היה כאן עני שביקש נדבה ולא היה לי מה לתת לו ורציתי שתאסוף לו כמה פרוטות". התחיל הרה"ק מקאמינקא להתנצל: "השקעתי כל-כך הרבה יגיעה באמירת ספר התהלים וכבר הייתי לקראת הסוף. עוד כמה מזמורי תהלים והייתי מסיים". אמר לו רבו: "מה לדעתך יותר חשוב למעלה בשמים, אמירת התהלים שלך או נתינת כמה פרוטות לעני? - דע לך שנתית כמה פרוטות לעני יותר חשובה שם, וקפידתי היתה על כך שלא הבנת זאת"**.

אמנם במבחן המעשה, יש שזה תופס קשה את האדם. לא תמיד קל לו לעשות את ההחלטה הנכונה. אבל ברוב הפעמים אין האדם עומד במצב כזה. הוי אומר: אין לו את השאלה שהוא עומד עכשיו בין גאולה לתפילה ואינו יודע כדת מה לעשות, אין לו את השאלה שכבר אמר תהלים במשך שמונה שעות ועומד במזמורים האחרונים. לא זה הקושי שלנו בדרך כלל. הקושי שלנו הוא יותר מה שאין האדם חושב בכלל על הכיוון לעזור לאחרים. לו היה האדם מבינים שכלי הזיין של היהודי האמיתיים הם תורה לשמה וגמילות חסד לאחרים, היה מסתכל אחרת לגמרי על הענין והיה יכול לפעול הרבה מאוד.

(קטעים נבחרים מן שיעור יום ראשון פרשת נח תשפ"ד בהוצאת מכון 'הביני')

צוף התורה

מגיד המישרים הגר' אליעזר יוטקובסקי, עם שאלות בראי הפרשה, משולבים בעובדות ומעשים מגדולי הדורות

ועל דרך צחות אספר מעשה מעניין שאירע כשאבי מורי, בעל ה'מחיר כסף' זצ"ל, בנה תוספת לביתו, וביקש מהפועל היהודי שלא היה תלמיד חכם גדול, בלשון המעטה, שכשהוא מגיע לבניית המעקה שייקרא לו, לאבי, כדי שיוכל לקיים את המצווה בגופו וגם לברך את הברכה שמברכים כשעושים מעקה.

ואכן, הקבלן זכר את אשר ציווהו אבי מורי, וכשהגיע לבנות את המעקה אמר לו: "הרב יוטקובסקי, בוא ותברך "ברוך עושה גדרות"..."

ולגופו של עניין, הרי צריכים אנו לבדוק בשל מה באה אלינו הרעה הזאת, למה גזר עלינו הקב"ה מלחמה עם אויב מר ונורא שכזה.

הצדיק המקובל רבי ישראל אליה ויינטרוב היה מסביר שבעבר הקב"ה דיבר איתנו על ידי עבדיו הנביאים הקדושים, אבל בימינו הוא מדבר איתו באמצעות המאורעות שקורות בעולם, ואם כן זאת קריאת השכמה עבור כל אחד ואחד שיפשפש בחדרי לבו ויראה כמה הוא צריך להשתנות ולשפר את מעשיו.

היה רבי ישראל אליה אומר שמדובר במאבק כוחות גדול בשמי מרום, שם רבים שרי האומות זה עם זה, ויש שמתאגדים כדי לפגוע בעם ישראל והקב"ה כביכול נלחם בהם למען עם ישראל ולהצלתו מידם.

והיה הגרי"א ויינטרוב מדמה זאת לתחרות שחמט המתנהלת באולם ענק, ומאחר והאנשים היושבים בריחוק מקום לא יכולים לראות את הלוח ואת החיילים שמזיזים עליו השחקנים, עושים להם מסך ענק שאליו מועברת התחרות בשידור חי.

הציבור מסתכל על המסך, זה מה שאנשים רואים, אבל איפה מתנהלת התחרות האמיתית? על לוח השחמט.

כך גם אנו, הסביר, אנחנו מסתכלים בעולם הזה, אנחנו רואים מה קורה על המסך, אבל ההתרחשות האמיתית היא בכלל לא פה, היא שם, למעלה! בשמי מרום! שם מנהלים שרי מעלה מאבקים גדולים, ושם מוכרעת המערכה. ולכן, עיקר ההשקעה שלנו צריכה להיות בדברים שמשפיעים שם למעלה, פרק תהילים, דף גמרא, מעשה של חסד, התחזקות באמונה וביטחון - זה מה שיכריע את המלחמה, מבלי לזלזל כלל וכלל בהשתדלות שצריכים לעשות כאן בעולם הזה, כי כך ציוותה אותנו התורה הקדושה.

שמעתי אומרים ווארט נפלא, על מה שאמרו חז"ל ש'חותמו של הקב"ה אמת'. ולכאורה צריכים להבין למה דווקא חותמו של הקב"ה? למה לא 'כסאו של הקב"ה', או 'דרכו של הקב"ה' או 'דברו

1 מדוע אין אנו מברכים על הכניסה למרחב המוגן ברכה בשם ומלכות: "ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם אשר קידשנו במצוותיו וציוונו על שמירת הנפש".

וְהָיָה בְרָכָה (י"ב ב')

שאלה: מצוה גדולה מוטלת על כל יהודי ששומע את קולה של האזעקה, לקיים בעצמו 'ונשמרתם לנפשותיכם', ולהשתדל להגיע בהקדם למרחב מוגן.

נשאלת אם כן השאלה, מדוע אין אנו מברכים על כך ברכה בשם ומלכות: "ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם אשר קידשנו במצוותיו וציוונו על שמירת הנפש".

תשובה: רבינו הנצי"ב כותב במצוות מעקה שמאחר והציווי של שמירת הנפש הוא ציווי כללי שמכוון גם לשמירה של הנפש ברוחניות שלא לחטוא ולטמא אותה, וגם שמירה על הגוף, לכן אין מברכים על המצווה הזאת שאותה אנחנו מקיימים באופן תמידי. כעין זה כותב גם רבינו ה'חיי אדם' בכלל טו.

בספר 'הואיל משה', מובא שהוא שמע אודות גברא רבא הגה"צ מצאנו (ה'דברי חיים' זיע"א), שמאוד היה מחמיר במצוות מרור לאכול דווקא 'חריין' - חזרת, וכידוע לאנשים מבוגרים זה יכול להגיע למצב של סכנת נפשות של ממש כי החריפות העזה מגבירה את לחץ הדם וכו'.

לעת זקנתו, שהיה ה'דברי חיים' תשוש מאוד, הורה לו הרופא שלא לאכול 'חריין', ובמקום זאת עליו להסתפק באכילת חסה כדי לקיים מצוות אכילת מרור.

עם זאת, כשהגיע ליל הסדר, סידר הדברי חיים לפניו את הקערה והסימנים והניח גם חתיכה של 'חריין'.

כשהגיע זמן אכילת מרור נטל ה'חריין' בידו ובירך "ברוך אתה אשר קידשנו במצוותיו וציוונו לשמור את נפשותינו", הניח את ה'חריין' מבלי לאוכלו, ולקח את החסה ובירך 'על אכילת מרור'.

אומנם ב'פתחא זוטא' בהלכות פסח כותב שהמגיד שהגיד למחבר את הסיפור הנ"ל הטעה אותו, ולא היה כדבר הזה שהרבי מצאנו בירך ברכה כזאת שלא תיקנו חז"ל.

גם כ"ק האדמו"ר מצאנו שליט"א אמר שלא ייתכן שהדברים אמת, כי ברור הדבר שזקנו הקדוש לא בירך מעולם ברכה לבטלה ח"ו.

של הקב"ה'. למה דווקא החותמת?

אלא אומרים שכשאדם רואה את התבליט שיש על גבי החותמת, הוא לא מצליח להבין מה קורה פה: אותיות הפוכות, עיטורים לא ברורים, צריך להתאמץ כדי להבין מה כתוב שם. אבל אחרי שמטביעים את החותמת על הנייר, פתאום הכל ברור ונהיר. מתברר שמה שנראה היה מקודם הפוך, זה בכלל לא הפוך. זה ישר ומדויק, אם זה לא היה 'הפוך', עכשיו לא היית מצליח לקרוא את החותמת שהוטבע על גבי הנייר.

כך גם הנהגת העולם על ידי הקב"ה. לפעמים דברים נראים לנו 'הפוכים'. זה נראה לא ישר ולא הגיוני, קשה להבין מה קורה פה ואיך זה משרת את רצון הקב"ה. אבל לאחר זמן, כשמסתכלים אחורה מבינים היטב איך כל הדברים שנראו לא ישרים, הובילו לתוצאה ישרה, ואם אנחנו עדיין לא מצליחים לראות את הישרות שבחלק מהאירועים הללו, סימן שלא עבר מספיק זמן, כי בעתיד בוודאי שנוכל לראות עין בעין בשוב ה' ציון, ולהבין את כל התהפוכות שעברו עלינו בשנות הגלות.

2 שבה הרבנית טורק לביתה וסיפרה לבעלה בתדהמה לא מוסתרת, את אשר ראו עיניה

פֶּאֶשֶׁר דְּבַר אֱלֹהֵי ה' (י"ב ד')

שאלה: ר' שלמה צועד ברחובה של עיר, ועיניו צדות מראה של יהודי שצועד לאיטו, משרך רגליים, פניו נפולות והוא נראה עצוב מאוד. האמת, אין זה פלא, בתקופת מלחמה, אחרי ששונאי ישראל ואויביו פגעו פגיעה קשה ביהודים רבים בדרום הארץ ולא רק שם, יש אנשים שפשוט מתקשים להמשיך בסדר היום הרגיל ושוקעים בעצבות גדולה.

מצד אחד חושב ר' שלמה אולי הוא צריך לשמח את היהודי השבור והרצוצן, אולי לשיר לו איזה שיר, אולי לנסות לספר לו כמה בדיחות, אולי סתם לשוחח אתו ולאפשר לו להסיח את אשר על לבו.

מצד שני, ר' שלמה הוא ראש ישיבה חשוב, אין לו זמן לבזבז, וגם לא בטוח בכלל שזה נכון לעשות זאת, אולי יהיה הדבר בבחינת פגיעה בכבוד התורה.

מי אומר שמוטל עלינו לשמח אנשים אקראיים ברחוב?

תשובה:

מספר רבי דב טורק שליט"א בשם אביו הגאון הישיש רבי משה טורק זצ"ל, שסיפר שרעייתו ע"ה, שפעם היא צעדה לתומה ברחובה של בני ברק, ולהפתעתה ראתה מחזה נדיר...

מרן החזון איש עבר שם ברחוב בעודו נתמך במקלו, וראה אדם שבור וגלמוד, הוא ניגש אליו וניסה לעודד את רוחו: "אמור לי ידידי", אמר לו החזון איש, "האם אתה יודע ללמוד? רצונך שנפלכל באיזו סוגיה והדבר ישמח את לבך?".

השיב לו האיש בעצב שהוא לא זכה לכך. אי אפשר לשמח אותו עם

דברי תורה.

שאל אותו החזון איש, "לשיר אתה כן יודע?", זיק של חיים ניצת בעיניו: "כן, אני יודע!".

ביקש ממנו מרן החזון איש: "אם כן, שיר לי בבקשה איזה שיר יפה ונשמח יחד".

החל היהודי הגלמוד לשיר, ומרן החזון איש החל לרקוד סביבו, עם המקל בידו, כדי לשמח את היהודי השבור.

שבה הרבנית טורק לביתה וסיפרה לבעלה בתדהמה לא מוסתרת, את אשר ראו עיניה: גדול הדור, האיש שכל העולם כולו חל מפניו, שמשיב לאגרות שאלה מכל רחבי תבל ושעל פיו יישק דבר בכל הציבור החרדי ומחוצה לו, האדם השלם שמנצל את זמנו עד לחצאי שניות כדי שלא להתבטל מלימודו אפילו לא לחצי רגע - לא חס על כבודו ועל זמנו ומתחיל לרקוד באמצע הרחוב מסביב ליהודי שבור וגלמוד, רק כדי לשמח אותו לזמן קצר!

כשסיפרו את המעשה הזה למרן הגראי"ל שטיינמן, אמר מרן שפעולות מעין אלו מעידות על טוהר הנשמה. כשאדם עושה מעשים שאין בגדר המקובל באופן שמבייש אותו ופוגע בכבודו, ובכל זאת אינו רואה לנגד עיניו שום דבר חיצוני אלא רק לעשות את רצון ה' - הרי זה מעיד על כך שנשמתו טהורה מכל רבב.

וממילא נמצינו למדים שגם אם אין חיוב על כל אחד לגשת לאנשים עצובים ברחוב ולשמח אותם, בוודאי יש בזה מצווה רבה, וכבר העידו חז"ל שמי שמשמח את הבריות הרי הוא בן עולם הבא.

מעשה באחד ממקורביו של הרבי הקדוש רבי שמעון נתן נטע מלעלוב זצ"ל, שפעם ביקשו הרבי בערב פסח שירים טלפון לאיש פלוני, ויציע שידוך מסוים לבתו הבוגרת.

השיב מקורבו של הרבי שהוא יעשה זאת בשמחה, אבל אחרי יום טוב, בחול המועד יש מספיק זמן ואפשר להציע שידוכים לרוב.

נענה הרבי ואמר לו, לא ולא, קודם תציע את השידוך!

התפלא המקורב מאוד, הרי ממילא גם הם לא יספיקו לברר כלום בערב החג, אי אפשר להתקשר לאנשים שעתיים לפני ליל הסדר כדי לברר על בחור פלוני. למי יש זמן לשאול ביום כזה ולמי יש זמן להשיב על השאלות?

אבל חזקו עליו דברי הרבי, ובו במקום הרים טלפון ליהודי פלוני והציע את השידוך שביקש ממנו הרבי להציע.

לאחר מכן הסביר לו הרבי את מעשיו: "ליהודי הזה יש בת מבוגרת שכבר שנים רבות מנסים למצוא לה שידוך, ללא הצלחה. כמוכן שזה גורם צער גדול מאוד לנערה עצמה וגם להוריה, אי אפשר לתאר איזה צער נורא זה.

"לגבי השידוך שביקשתי שתציע", אמר לו הרבי, "איני יודע אם הוא אכן יבשיל לכדי שידוך שייצא אל הפועל. אולי כן ואולי לא. אבל

דבר אחד אני כן יודע, המשפחה הזאת שכבר חודשים ארוכים לא זכתה לשמוע אף הצעת שידוך לבתם, לא יכולה לגשת לחג בצורה כזאת. העצב ממלא את לבם, איך אפשר לשמוח כשליד השולחן יושבת הנערה המתבגרת שכבר זמן רב כל כך אף אחד לא התעניין

בה ולא ניסה להציע לה שידוך כלשהו?

"עכשיו, כשיש הצעת שידוך חדשה שמרחפת בחלל הבית, הם ישובו ליד שולחן הסדר כשהם מחויכים ומלאי תקווה! לכן היה חשוב לי שתציע את ההצעה דווקא לפני החג, ולא לאחריו".

3 התפרסם ברבים המעשה עם הגב' רחל אדרי מאופקים, שהיתה שבויה יחד עם בעלה בידיהם של חמישה מחבלים רצחניים, ובחסדי שמים הצליחו להינצל מהם

הגם הלא ראייתי אחרי ראי' (ט"ז י"ג)

התפרסם ברבים המעשה עם הגב' רחל אדרי מאופקים, שהיתה שבויה יחד עם בעלה בידיהם של חמישה מחבלים רצחניים, ובחסדי שמים הצליחו להינצל מהם נגד כל הסיכויים, לאחר שכוחות הביטחון פרצו לדירה והצליחו לפגוע בכל המחבלים במהירות עצומה, לפני שיספיקו לפגוע בבני הזוג אדרי.

לאחר שזכתה להינצל, פנתה הגב' אדרי בבקשה לנשות ישראל היקרות, וביקשה מהן להתחיל ולהקפיד על הדלקת נרות שבת מדי ערב שבת, כדי להודות לה' על הנס שנעשה לה, וכדי להוסיף זכויות לעם ישראל.

שאלה: בעקבות הקריאה הנחרצת, החלה אשה מסוימת להדליק נרות שבת, וכששאלה כמה נרות מדליקים, נאמר לה שצריכים להדליק שני נרות. אומנם, אשה שהחסירה שבת אחת את הדלקת הנרות, צריכה להדליק נר נוסף כל ערב שבת, בתורת קנס. ואם החסירה שתי שבתות, עליה להוסיף שתי נרות.

עמדה אותה אשה וחישבה כמה שבתות לא הדליקה נרות, ומצאה שיש לה 1,342 שבתות שחלפו מאז הבת מצוה שלה ועד כה, ובאף

אחת מהן לא הדליקה נרות רח"ל. **נשאלת השאלה**, האם עליה להדליק עכשיו 1,344 נרות מדי שבת, או שהיא יכולה להסתפק רק בשני נרות, או שמא צריכה להדליק שלושה נרות, שניים מעיקר הדין ועוד אחד בתורת קנס על כל השבתות שלא הדליקה?

תשובה: על פניו אפשר לדמות זאת למה שכתוב במשנה במסכת שבת פרק 'כלל גדול', שמי שאינו יודע עיקר שבת ועשה מלאכות הרבה בשבתות הרבה אינו חייב אלא חטאת אחת, ואם כן גם כאן, אם האשה לא ידעה עיקר שבת מדין 'תינוק שנשבה', בוודאי יכולה להסתפק בהוספת נר אחד לכל השבתות יחד, ותדליק כל יום שיש שלושה נרות בלבד.

אומנם, עדיין יש לנו מקום להסתפק מה יהיה במקום שבו יש מצב של 'היודע עיקר שבת', אשה שכבר היתה מדליקה אבל ל"ע התרחקה והפסיקה, האם היא כן תחויב להדליק כל שבת מספר נרות כמספר השבתות שהחסירה?

פסק על כך הגאון רבי מרדכי שוורץ שליט"א מרבני בית הכנסת קאלשיץ, שאף שמעיקר הדין אולי היה מקום לחייב בהדלקת מספר נרות גדול כל כך, בוודאי אין לנהוג כך, מפני תקנת השבים, ו'כתקנת מריש', שאמרו חז"ל שמי שגזל קורה מחברו, והשתמש בה כדי לבנות בית, אינו צריך להרוס את הבית כדי להחזיר לחברו את הקורה שגזל, ויכול להשיב לו ממון תמורתה, אף שהחבר מתעקש לקבל דווקא את הקורה, וזאת, כדי שלא תינעל דלת בפני הגזלנים לשוב בתשובה.

אף אנו נאמר, שבוודאי אם נחייב נשים שחוזרות בתשובה להדליק מאות ואפילו אלפי נרות בכל יום שיש, יהיה הדבר בבחינת נעילת דלת חלילה, ולכן צריכים לפסוק להן להדליק שלושה נרות, שניים כמנהג ישראל מקדמת דנא, ועוד אחד בתורת קנס, וממילא רוב הנשים מדליקות יותר משניים, ונהרא נהרא ופשטיה.

שמענו ותחי נפשכם

הצטרפו אלינו לעמוד היומי, שיעורים מרתקים ממגידי השיעורים שבחרנו עבורכם, בקו השיעורים של 'דרשו' 077-2222-666

עורך אחראי: הרב משה הרמן • גרפיקה: הרב צבי לוצקין • צילום: פוטו ציון, פלאש 90, שאטרסטוק
כותבים: הרב יהושע לייבזון leib1964@gmail.com • הרב ישראל לויש israel.layosh@gmail.com
sefer012@gmail.com הרב אברהם פוקס • הרב אליעזר יוטקובסקי a6150805@gmail.com
i0548467550@gmail.com הרב ישראל היימן

כתובת מייל לתגובות: info@dirshu.co.il • טלפון: 02-5609000 • הדפסה: חסר ואמונה
לקבלת העלון במייל: dirshu@dirshu.co.il

סיכום שבועי ב'דף יומי בהלכה'

- ◆ המארח מבקש מומך לאכול - האם חובתך לאכול בכל מצב?
- ◆ תלמיד חכם המשתתף בחתונה - באיזה שולחן הוא רשאי לשבת?
- ◆ האם מותר למכור מזון לאדם שאינו מברך לפני אכילתו?

הלכות והליכות בסעודה

- המדבר ואוכל בבת אחת, עשוי להסתכן חלילה בכניסת חלק מהמאכל לדרכי הנשימה, ולפיכך אמרו חכמינו ז"ל שאסור לדבר באמצע האכילה אפילו מילה אחת, ואף בדברי תורה.
- מצוה על כל אדם ללמוד תורה בסעודתו, והפליגו חכמים בחומרת הדבר ואמרו, שכל סעודה שאין אומרים בה דברי תורה נחשבת כתקרובת עבודה זרה, רחמנא ליצילן.
- אמרו חכמים: "כל מה שאומר לך בעל הבית עשה"; אך יתכן כי בענייני אכילה ושתייה, כאשר קיים חשש שיזיקוהו, אין חובה לציית לבעל הבית.
- אין לאכול ישרות מפרוסת לחם שיש בה 'כביצה', כיון שהדבר נראה כרעבתנות, אלא אם כן מדובר בפת הדרך לאוכלה כך, כגון פיתה או כריך.
- השוטה מלוא הכוס יין, בכוס שיש בה 'רביעית' - ישתה בשתי לגימות, כיון ששתייה בלגימה אחת היא דרך זלילה, ושתייה בשלוש לגימות ויותר היא דרך גאוה.
- כאשר שני אנשים ויותר אוכלים יחד, הגדול שבהם בחכמה - או בָּשָׂנִים, אם הם שווים בחכמתם - פותח באכילה; ואף כשיש קערה או צלחת לפני כל אחד.
- לא ישתה אדם מכוס ששתה ממנה אחר, אם לא ידוע לו בוודאות כי זה ששתה מהכוס לפניו הוא אדם בריא, מחשש שיש לו מחלה כלשהי העשויה לעבור באמצעות רוק וכדומה.
- חכמינו ז"ל אמרו, שאדם השותה במהלך סעודתו, וסיים את המשקה שבכוסו, לא יניח את הכוס הריקה על השולחן. ולפי

המנהג בזמננו, אין כל פגם בהנחת הכוס הריקה על השולחן.

- אורח אינו רשאי לתת מנה חשובה המוגשת לפניו לבני ביתו של המארח, מחשש שלא יהיה מספיק אוכל עבורו, ובעל הבית יתבייש בכך.
- תלמיד חכם לא ישב בסעודה יחד עם 'עם הארץ', ואף בסעודת מצוה. ואם יש בכך תועלת לחיזוק איזו מצוה, כגון בסעודה למען קרן צדקה מסוימת - מותר.
- מי שיצא באמצע סעודת פת ממקום האכילה, למושך שעה ושעתים, בודאי הסיח את דעתו משמירת טהרת ידיו, וכששב לסעודתו חייב ליטול את ידיו שנית בברכה.
- ההנהגה הישרה בענייני אכילה ושתייה
- ההנהגה הישרה בענייני אכילה ושתייה היא - לאכול ולשתות מתוך שמחה וטוב לבב, מאכלים ומשקאות המועילים לגוף, ולא כאלו הערבים לפי שעה אך מזיקים לגוף.
- יש להימנע מריבוי אכילה ושתייה; ולדעת הרמב"ן, באכילה יתרה עלולים לעבור על מצות עשה: "דַּבֵּר אֶל כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם קְדָשִׁים תִּהְיוּ".
- אין להניח מאכל במקום בלתי נקי, או לזורקו באופן שִׁפְעָךְ ויִפְאֵס מאכילה. ויתרה חשיבותה של הפת על כל המאכלים, שאין לזרוקה אף באופן שלא תִּפְאֵס מאכילה.
- יש אומרים שבאיסור דרבנן אין איסור לסייע לעוברי עבירה; ויש מהפוסקים שהתירו על סמך דעה זו למכור מאכל לאדם שאינו מברך, כאשר יש באפשרותו לקנות את המאכל במקום אחר.

חֲמֵדַת יָמִים אוֹתוֹ קָרְאָתָה

**פעם הייתי אצל מרן רה"י בבית ובא אליו יהודי עם סיפור נורא...
הוא משקיע המון כספים שהוא קיבל מיהודים דתיים בשדות כותנה
באפריקה, היו לו שדות כותנה ששוות מיליונים!!! והוא היה אמור
להרוויח ע"ז בלי סוף, אבל בבת אחת הגיע ארבה ותוך דקות ספורות
כילה הכל ולא נשאר כלום!**

הגה"צ רבי חזקיהו מישקובסקי שליט"א על הזהירות בכבוד השבת

ספורות כילה הכל ולא נשאר כלום! הוא הפסיד, כל המשקיעים
אצלו הפסידו, ואותו יהודי לא מצא את נפשו מרוב צער.
שאל אותו הראש ישיבה דבר אחד, מה עם שבת?... אמר לו
היהודי, אנחנו בוודאי שומרים שבת, ואף התריתי בכל העובדים
שישמרו שבת ולא יעשו שום דבר בשבת. היה רק מנהל עבודה
אחד שצפצף עלי והזמין את הקונים הפוטנציאלים בשבת, זה היה
הזמן הכי נח בשבילם, ומיד אחרי זה הגיע הארבה. אמר הרה"י - זה
התשובה, "כי היא מקור הברכה", צריך לפייס את השבת.
בואו, זו עבודה פשוטה וקלה, עלינו לפייס את השבת.
סיפר לי גיסי הרה"ג ר' אברהם צבי טובי שליט"א, מי שזוכר
כאשר סאדם חוסיין שלח טילים היה פעם בליל שבת שנפל טיל
ברחוב יונה ברמת גן על גבול בני ברק. וכולם דברו שהתקיים פה
"והפליתי בין עמי ובין מצרים"... גיסי אמר את זה למרן הרב שך
בשמחה רבה, עוד אפילו לפני התפילה בבוקר... מוירדיג... איזה
מופת קרה פה... ומרן הרב שך כאב לשמוע, וא"ל גם אתה מדבר
ככה?!... ככה מדבר בן תורה?!... למה הקב"ה שלח לידינו את
הטיל הזה בשבת?... למה הוא הפריע לנו את מנוחת השבת?... כי
השבת מזולזלת אצלנו! כי לא לומדים טוב בשבת! והקב"ה רוצה
שנתחזק בשבת

(מתוך שיחה נרחבת - עלון ארחות חיים בראשית תשפ"ד)

פעם מרן רה"י (הגרא"ל שטיינמן) זיע"א אמר לי איך תיתכן
מציאות של חילול שבת בלי לעבור שום סעיף שכתוב בשולחן
ערוך ובמשנה ברורה בהלכות שבת.
אמר הרה"י, אחד כזה ששבת אצלו זה רק לישון ולאכול גרעינים
ולקרוא עיתונים - אין לך חילול שבת גדול מזה! זה קדושת
השבת!... שבת באה, הבת זוג באה אלינו, תתייחס אליה! אתה
קורה לה 'בואי כלה, בואי כלה', והיא באה אליך - ואין לך זמן
אליה!...
שבת - קודם כל מכינים אותה, מרן רה"י זיע"א כבר אמר שחצי
שעה קודם כבר פורשים ממלאכה, אח"כ שרים בשולחן שבת...
אומרים דברי תורה... לומדים... שבת היא קודש קודשים! ויש
תביעה עלינו.
הערוך לנר אומר לנו שהשבת תובעת, כל אחד יעשה חשבון נפש
עם עצמו ואת הבדק בית שלו... דבר כ"כ פשוט. כשהיו מדברים
עם מרן רה"י זיע"א על גזירות, הוא תמיד היה מעורר על השבת,
כי שבת היא מקור הברכה... ועורר על חשיבות הלימוד בימי שישי
ושבת.
פעם הייתי אצל מרן רה"י בבית ובא אליו יהודי עם סיפור נורא...
הוא משקיע המון כספים שהוא קיבל מיהודים דתיים בשדות
כותנה באפריקה, היו לו שדות כותנה ששוות מיליונים!!! והוא היה
אמור להרוויח ע"ז בלי סוף, אבל בבת אחת הגיע ארבה ותוך דקות